

DZIAŁALNOŚĆ KOMITETU NAUK PEDAGOGICZNYCH PAN

Rocznik Pedagogiczny 38/2015
PL ISSN 0137-9585

BOGUSŁAW ŚLIWERSKI¹

Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI KOMITETU NAUK PEDAGOGICZNYCH PAN. KADENCJA 2011–2015

Nie jest łatwo zdawać przewodniczącemu sprawozdanie z działalności Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN za czteroletnią kadencję w sytuacji, gdy w dużej mierze ponosi odpowiedzialność naukową i społeczną za jej wyniki. Może się zatem wydawać, że przedłożony rejestr będzie próbą eksponowania tego, co było znakomite, a pomniejszania czy pomijania tego, co było słabością czy niedostatkami. Postaram się jednak nie pominąć wydarzeń i dokonań, sukcesów i porażek, które wpisują się w czteroletnią aktywność społeczną profesorów wybranych przez całe środowisko do korporacji uczonych przy Polskiej Akademii Nauk. Zawsze i każdemu przewodniczącemu musi towarzyszyć pamięć i aktywności Komitetu w minionych latach, ale nie po to, by eksponować jakieś szczególne tego walory, gdyż bieg historii, uwarunkowań społeczno-politycznych, zmian w resorcie nauki i szkolnictwa wyższego czy wreszcie naturalny rytm przemian w życiu osobistym profesorów sprawia, że konieczna jest w rozliczeniu się pokora oraz nadzieja na realizację nowych zadań lub zrealizowanie tych – z różnych powodów – niepodjętych lub niedokończonych. Nie chodzi też o usprawiedliwianie siebie czy innych, gdyż nie dysponuję wglądem we wszystkie czynniki ujawnianych w toku tej kadencji postaw moich koleżanek i kolegów, ale o dokonanie względnie syntetycznego oglądu z (hiper-) aktywnością i biernością niektórych członków w tle w wyniku osobistego poczucia zobowiązania czy (lekce-)ważenia powinności ustawowo-regulaminowych, jakie nakładają na wszystkich członków KNP PAN normy społeczno-prawne oraz oczekiwania i nadzieje całego środowiska akademickiego polskiej pedagogiki.

Przyjmuję następującą strukturę merytorycznego sprawozdania z działalności KNP PAN: 1) wymiar organizacyjno-prawny działalności Komitetu; 2) osiągnięcia i sukcesy w zakresie wkładu Komitetu w rozwój nauk pedagogicznych, w tym twórczość naukowa i jej stymulowanie w środowisku akademickim;

¹ Profesor pedagogiki na Wydziale Nauk o Wychowaniu UŁ i na Wydziale Nauk Pedagogicznych Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie.

w działalności Komitetu na rzecz kształcenia i rozwoju młodych kadr naukowych; w aktywności eksperckiej członków Komitetu na rzecz resortu nauki i szkolnictwa wyższego, edukacji czy centralnych instytucji państwowych w obu dziedzinach (PAN, MNiSW, PKA, MEN, ORE, IBE); w działalności na rzecz oświaty w szeroko pojmowanej praktyce pedagogicznej oraz aktywnej obecności członków Komitetu w debatach publicznych na temat nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji i resocjalizacji. Nie napiszę w tym sprawozdaniu o wszystkim, gdyż wymagałoby to wydania odrębnej monografii naukowej, ale znakomitym uzupełnieniem i poszerzeniem niniejszej treści są sprawozdania zespołów problemowych, których działalność została najpierw uratowana w kategoriach formalno-prawnych, a wpisała się własną kontynuacją w bogactwo merytorycznego rozwoju pedagogiki i jej kadr w naszym kraju.

WYMIAR ORGANIZACYJNO-PRAWNY DZIAŁALNOŚCI KNP PAN

6 grudnia zostało zwołane przez Dziekana Wydziału I Nauk Humanistycznych i Społecznych PAN prof. Stanisława Filipowicza pierwsze posiedzenie KNP PAN, w trakcie którego wybrano jego władze oraz ustanowiono następującą strukturę organizacyjną:

Prezydium:

przewodniczący:

1) prof. dr hab. Bogusław ŚLIWERSKI – Chrześcijańska Akademia Teologiczna w Warszawie, Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie

zastępcy przewodniczącego:

2) prof. dr hab. Maria CZEREPANIAK-WALCZAK – Uniwersytet Szczeciński

3) prof. dr hab. Maria DUDZIKOWA – Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań

4) prof. dr hab. Dorota KLUS-STĄŃSKA – Uniwersytet Gdański

5) prof. dr hab. Stefan KWIATKOWSKI – Akademia Pedagogiki Specjalnej, Warszawa

6) prof. dr hab. Kazimierz PRZYSZCZYPKOWSKI – Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań

członkowie prezydium:

7) prof. dr hab. Andrzej BOGAJ – Uniwersytet Jana Kochanowskiego, Kielce

8) prof. dr hab. Bogusława GOŁĘBNIAK – Dolnośląska Szkoła Wyższa, Wrocław

9) prof. dr hab. Wiesław JAMROŻEK – Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań

10) prof. dr hab. Barbara KROMOLICKA – Uniwersytet Szczeciński

11) ks. dr hab. Marian NOWAK – Katolicki Uniwersytet Lubelski im. Jana Pawła II

12) prof. dr hab. Andrzej RADZIEWICZ-WINNICKI – Uniwersytet Zielonogórski

13) prof. dr hab. Mirosław Józef SZYMAŃSKI – Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie

sekretarz naukowy:

14) prof. dr hab. Jerzy NIKITOROWICZ – Uniwersytet w Białymstoku

W trakcie pierwszego posiedzenia KNP PAN w dn. 6 grudnia 2011 r. o funkcję przewodniczącego-elekta ubiegał się poprzedni przewodniczący prof. Stefan M. Kwiatkowski. Po zapoznaniu się z propozycjami programowymi dwóch kandydatów gremium powierzyło mojej osobie pełnienie tej funkcji, kierując się zapewne tak liczbą głosów, jakie otrzymałem w wyniku wyborów w stosunku do szacownego kontrkandydata, jak i zaprezentowanym programem działania Komitetu. Minutą ciszy uczciliśmy zmarłych w ostatnim okresie profesorów (m.in. także członków poprzednich kadencji KNP PAN): Wincentego Okonia, Edmunda Trempały, Tadeusza Nowackiego, Tadeusza Frąckowiaka i Aleksandry Maciarz.

Planowany przeze mnie program działania Komitetu zawierał następujące postulaty, którym nadałem miano: „KONTYNUACJA I ZMIANA”, a dotyczyły one:

w zakresie ZMIANY:

– powołania Zespołu ds. etyki badań pedagogicznych (badania jakościowe, eksperymenty);

– przygotowania wniosku do MNiSW o wprowadzenie pedagogiki jako dyscypliny naukowej do dziedziny nauk humanistycznych, żeby takie dyscypliny podstawowe, jak historia wychowania, pedagogika ogólna, dydaktyka, antropologia pedagogiczna, teorie i nurty wychowania mogły korzystać ze środków na badania w programie „Humanistyka”;

– powołania w PAN – Instytutu Pedagogiki PAN;

– doprowadzenia do pełnej transparentności działania Komitetu (uruchomienie nowej strony KNP PAN);

– zajmowania stanowiska w kluczowych dla całego środowiska naukowego sprawach;

– przygotowywania ekspertyz dla władz resortu edukacji oraz nauki i szkolnictwa wyższego;

– uzyskania poparcia MNiSW dla certyfikowania technologii edukacyjnych w procesie oceny parametrycznej jednostek;

– uruchomienia nowych zespołów subdyscyplin pedagogicznych i problemowych pod patronatem KNP PAN;

– powołania do życia nowych serii wydawniczych, których autorami czy redaktorami będą członkowie KNP PAN jako organizujący współpracę ze specjalistami w określonych dziedzinach badań naukowych;

– przygotowania raportu o stanie nauk pedagogicznych;

– współpracy z innymi komitetami naukowymi PAN.

w zakresie KONTYNUACJI dotyczyły:

– realizowania idei wspólnych posiedzeń KNP PAN z dziekanami wydziałów pedagogicznych (edukacyjnych, nauk o wychowaniu itp.), dyrektorami instytutów i rektorami akademickich szkół wyższych w Polsce, które kształcą na kierunku pedagogika i prowadzą badania naukowe w tym zakresie.

– pracy wspomagającej naukowo młodych naukowców (Letnie Szkoły Młodych Pedagogów KNP PAN; organizowanie sesji w zakresie kryteriów ocenia-
 nia rozpraw naukowych, grantów badawczych, projektów unijnych itp.);

– wydawania czasopisma KNP PAN – „Rocznik Pedagogiczny”, „Studia Pedagogiczne” oraz poszerzanie zbioru czasopism wydawanych pod patronatem KNP;

– nominowania najlepszych publikacji w Konkursie PAN o nagrodę im. Władysława Spasowskiego;

– zajmowania przez Komitet stanowiska, wydawanie opinii, pisanie ekspertyz w sprawach kluczowych dla całego środowiska naukowego i oświatowego;

– przygotowywania ekspertyz dla władz resortu edukacji oraz nauki i szkolnictwa wyższego;

– pracy z młodymi naukowcami, w tym szczególnie: kontynuowanie Letnich Szkół Młodych Pedagogów KNP PAN; organizowanie sesji w zakresie kryteriów ocenia-
 nia rozpraw naukowych, przygotowywania grantów badawczych, projektów unijnych itp.

– współpracy międzynarodowa, bilateralna z Komitetem Nauk Pedagogicznych Ukrainy.

Zaproponowana przez członków KNP PAN struktura działania w poszczególnych komisjach (tabela 1) zapowiadała poparcie dla powyższych inicjatyw i planów.

Tabela 1. Deklarowana przez członków Komitetu struktura jego działalności w komisjach

Ds. nagród	Przewodniczący: Bogusław Śliwerski Członkowie: Stefan Kwiatkowski Tadeusz Lewowicki Władysława Szulakiewicz Wiesław Theiss
Ds. czasopism i wydawnictw	Przewodniczący: Henryka Kwiatkowska Członkowie: Maria Czerepaniak-Walczak Krzysztof Jakubiak Mirosław Kowalski Henryka Kwiatkowska Andrzej Radziejewicz-Winnicki Bogusław Śliwerski
Ds. polityki oświatowej	Przewodniczący: Kazimierz Przyszczypkowski Członkowie: Czesław Banach Maria Dudzikowa Teresa Hejnicka-Bezwińska Dorota Klus-Stańska Bogusław Śliwerski
Ds. polityki szkolnictwa wyższego	Przewodniczący: Maria Czerepaniak-Walczak Członkowie: Kazimierz Denek Janusz Gęsicki

	Edyta Gruszczyk-Kolczyńska Zbyszko Melosik Jerzy Nikitorowicz
Ds. kształcenia młodych naukowców	Przewodniczący: Maria Dudzikowa Członkowie: Maria Czerepaniak-Walczak Zbigniew Kwieciński Tadeusz Lewowicki Zbyszko Melosik
Ds. parametryzacji osiągnięć naukowych:	Przewodniczący: Wiesław Ambrozik Członkowie: Edyta Gruszczyk-Kolczyńska Zbyszko Melosik Tomasz Szkudlarek
Ds. metodologii badań pedagogicznych	Przewodniczący: Tadeusz Pilch Członkowie: Marian Nowak Zbigniew Kwieciński Tomasz Szkudlarek
Ds. wspierania doktorantów i habilitantów	Przewodniczący: Zbyszko Melosik Członkowie: Krystyna Ablewicz Wiesław Ambrozik Władysław Dykcik Marek Konopczyński Ewa Syrek

Struktura władz Komitetu i kategoryzacja pól jego działalności eksperckiej była przedmiotem dobrowolnej deklaracji członków, a także pochodną wyników wyborów, które wyraźnie wskazywały stopień poparcia środowisk akademickich dla kandydatów do KNP. Poniżej przedstawiam w tabeli 2 zestawienie liczbowe uzyskanego poparcia dla poszczególnych członków w wyborach z 2011 i 2015 r. Skład osobowy Komitetu – choć za każdym razem jest następstwem tajnych wyborów wśród samodzielnych pracowników naukowych – nie jest w stanie reprezentować zarówno wszystkich ośrodków akademickich w kraju, jak i subdyscyplin w naukach pedagogicznych. Nie ulega jednak wątpliwości, że jest on świadectwem najwyższej cenionej w kraju twórczości naukowej jego członków, a tym samym ich wkładu w rozwój pedagogiki jako nauki oraz wysokiego zaangażowania w prace na rzecz rozwoju młodych kadr akademickich. Po raz pierwszy Komisja Wyborcza dokonała bardzo rzetelnej i wszechstronnej analizy baz kadrowych w polskich uczelniach akademickich i wyższych szkołach zawodowych obu sektorów – państwowego i prywatnego. Głosować mogli jedynie samodzielni pracownicy naukowcy, którzy uzyskali habilitację w dziedzinie nauk społecznych (do 2011 r. w dziedzinie nauk humanistycznych) w dyscyplinie naukowej – pedagogika.

Wydaje się, że o wynikach wyborów rozstrzygają nie tylko najsilniejsze naukowo podstawowe jednostki uniwersyteckie czy akademii pedagogicznych, ale także wielostronna współpraca naukowców z innymi uczelniami i wzboga-

canie procesu kształcenia ich kadr nauczycielskich. Brak przedstawicielstwa którejs z jednostek akademickich może wynikać z bardzo różnych przyczyn, z których nie zdajemy sobie sprawy, gdyż mogą one tkwić także w każdej jednostce akademickiej (np. lekceważenie wyborów przez niektórych akademików, głosowanie tylko na siebie lub 2–3 osoby spoza jednostki, kierowanie się sympatią, osobistymi więziami, znajomością, docenieniem osiągnięć naukowych, albo chęć „odegrania się”, zawiść, nienawiść itp.). Reprezentowane są natomiast przez członków KNP najważniejsze subdyscypliny pedagogiki, a mianowicie: historia wychowania, pedagogika ogólna, pedagogika porównawcza, pedagogika specjalna, pedeutologia, pedagogika społeczna, pedagogika pracy, pedagogika (wczesno-)szkolna, pedagogika resocjalizacyjna.

Brakuje obecności przedstawiciela andragogiki i dydaktyki ogólnej, co w przypadku tej ostatniej wytlumaczalne jest głębokim kryzysem tej subdyscypliny naukowej w pedagogice współczesnej. W minionym 26-leciu nowej ustrojowo Polski nie rozwinęła się nowoczesna dydaktyka, która byłaby porównywalna ze standardami wiedzy w tym zakresie w krajach Europy Zachodniej. Nieustanne reformy i pseudoreformy 18 w tym okresie czasu ministrów edukacji narodowej sprawiły, że pedagodzy bardziej koncentrują się w swoich badaniach i innowacjach na ogólnie pojmowanej polityce oświatowej, badaniach edukacyjnych, szkolnych bez weryfikowania nowych podejść do kształcenia i uczenia się. Polska dydaktyka jest nadal klasyczna, tradycyjna, szkoło- i klasocentryczna, mało alternatywna i poważnie odstająca w rozwiązaniach metodycznych i strukturalno-organizacyjnych od tych, jakie mają miejsce w innych krajach.

W Komitecie zasiadali, a w nowej kadencji uczestniczyć będą naukowcy z podstawowych jednostek uczelnianych w naszym kraju, które mają uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora i doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie pedagogika. Wyraźnie reprezentowane były i/lub są nadal w KNP PAN uniwersyteckie Wydziały: Studiów Edukacyjnych UAM w Poznaniu, Nauk Pedagogicznych Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie, Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego, Humanistycznego w Uniwersytecie Szczecińskim, Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, w Białymstoku czy Lublinie.

W trakcie tej kadencji zmarło dwóch członków rzeczywistych PAN: prof. prof. Wincenty Okoń dr h.c. oraz Czesław Kupisiewicz dr h.c., toteż pedagodzy są wśród członków Wydziału I Nauk Humanistycznych i Społecznych PAN reprezentowani jedynie przez prof. Zbigniewa Kwiecińskiego, który odnotował w tej kadencji awans z członka korespondenta PAN na członka rzeczywistego (także dzięki poparciu naszego Komitetu, jak i śp. prof. Czesława Kupisiewicza). Dla porównania swoistą nadreprezentację mają psychologowie, którzy wraz z każdymi wyborami uzupełniającymi wprowadzali do składu PAN kolejnych swoich przedstawicieli. Biorąc pod uwagę wiek i jakże zrozumiały w związku z tym słabszy stan zdrowia członka rzeczywistego PAN prof. Czesława Kupisiewicza, pedagogika ma w tej korporacji uczonych tylko jednego aktywnego

profesora. To sprawia, że nie jest możliwe przedkładanie władzom Wydziału I oraz władzom PAN inicjatyw, które wymagają nie tylko ich zrozumienia przez większość, jeśli nie przez wszystkich członków PAN, ale także uzyskania szerokiego poparcia dla ich realizacji. Jak zgłaszałem to 6 grudnia 2011 r. w czasie pierwszego posiedzenia KNP PAN – w Akademii powinien powstać Instytut Nauk Pedagogicznych PAN, w którym byłyby prowadzone tylko i wyłącznie badania podstawowe na rzecz dalszego, intensywnego rozwoju naszej dyscypliny i jej upelnocnienia w środowisku uczonych. To zdumiewające, że jednym z współzałożycieli PAN był wybitny pedagog prof. Bogdan Suchodolski, a ta dyscyplina naukowa jest wyraźnie postponowana strukturalnie i merytorycznie przez jego władze, które nie dopuszczają zmian w regulacjach prawnych na rzecz poszerzenia składu Wydziału I PAN o nowych członków korespondentów.

Tabela 2. Lista rankingowa osób wybranych kandydatów do Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk w 2011 oraz liczba uzyskanych głosów przez byłych i nowych członków KNP w wyniku wyborów w 2015 r.

Nazwisko imię	Stopień lub tytuł naukowy	Uczelnia	Liczba uzyskanych głosów w 2011	Liczba uzyskanych głosów w 2015
CZŁONKOWIE KNP PAN Z WYBORU				
Śliwerski Bogusław	prof. dr hab.	Akademia Pedagogiki Specjalnej, Wydział Nauk Pedagogicznych/ Uniwersytet Łódzki, Wydział Nauk o Wychowaniu	123	163
Kwiatkowski Stefan	prof. dr hab.	Akademia Pedagogiki Specjalnej, Wydział Nauk Pedagogicznych	75	63
Melosik Zbyszko	prof. dr hab.	Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu, Wydział Studiów Edukacyjnych	75	106
Gęsicki Janusz	dr hab.	Akademia Pedagogiki Specjalnej Wydział Nauk Pedagogicznych	55	b.d.
Lewowicki Tadeusz	prof. dr hab.	Wyższa Szkoła Pedagogiczna Związku Nauczycielstwa Polskiego w Warszawie	45	b.d.
Piłch Tadeusz	prof. dr hab.	Uniwersytet Warszawski/Wyższa Szkoła Innowacji i Ekonomii TWP w Olsztynie	43	48
Klus-Stańska Dorota	prof. dr hab.	Uniwersytet Gdański Wydział Nauk Społecznych	39	46
Radziejewicz-Winnicki Andrzej	prof. dr hab.	Uniwersytet Zielonogórski, Wydział Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu	37	52
Czerepaniak-Walczak Maria	prof. dr hab.	Uniwersytet Szczeciński Instytut Pedagogiki	36	35
Szymański Mirosław Józef	prof. dr hab.	Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie, Wydział Pedagogiczny	35	24

Theiss Wiesław	prof. dr hab.	Uniwersytet Warszawski, Wydział Pedagogiczny/Akademia Pedagogiki Specjalnej Wydział Nauk Pedagogicznych	32	55
Nikitorowicz Jerzy	prof. dr hab.	Uniwersytet w Białymstoku, Wydział Pedagogiki i Psychologii	29	58
Szkudlarek Tomasz	prof. dr hab.	Uniwersytet Gdański Wydział Nauk Społecznych	28	b.d.
Kwiatkowska Henryka	prof. dr hab.	Uniwersytet Warszawski, Wydział Pedagogiczny/ PEDAGOGIUM – Wyższa Szkoła Nauk Społecznych w Warszawie	27	23
Jakubiak Krzysztof	prof. dr hab.	Uniwersytet Gdański Wydział Nauk Społecznych	26	33
Dudzikowa Maria	prof. dr hab.	Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu	25	22
Ambrozik Wiesław	dr hab.	Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu	23	25
Bogaj Andrzej	prof. dr hab.	Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy Jana Kochanowskiego Wydział Pedagogiczny i Artystyczny	23	b.d.
Denek Kazimierz	prof. dr hab.	Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu	23	b.d.
Gołębiak Bogusława	prof. dr hab.	Dolnośląska Szkoła Wyższa we Wrocławiu	23	b.d.
Jamrozek Wiesław	dr hab.	Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu	22	39
Nowak Marian	ks. dr hab.	Katolicki Uniwersytet Lubelski, Wydział Nauk Społecznych	22	33
Kowalski Mirosław	dr hab.	Uniwersytet Zielonogórski Wydział Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu	21	96
Gruszczyk-Kolczyńska Edyta	prof. dr hab.	Akademia Pedagogiki Specjalnej Wydział Nauk Pedagogicznych	18	b.d.
Hejnicka-Bezwińska Teresa	prof. dr hab.	Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy Wydział Pedagogiki i Psychologii	18	b.d.
Kromolicka Barbara	prof. dr hab.	Uniwersytet Szczeciński Instytut Pedagogiki	18	51
Szulakiewicz Władysława	prof. dr hab.	Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Wydział Pedagogiki i Psychologii	18	65
Ablewicz Krystyna	dr hab.	Uniwersytet Jagielloński; Instytut Pedagogiki	17	23
Konopczyński Marek	dr hab.	Pedagogium – Wyższa Szkoła Pedagogiki Resocjalizacyjnej	17	86
Przyszczykowski Kazimierz	prof. dr hab.	Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu	17	b.d.
Gajdzica Zenon	prof. dr hab.	Uniwersytet Śląski – Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji	b.d.	46
Gromkowska-Melosik Agnieszka	dr hab.	Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu	b.d.	32

Krause Amadeusz	prof. dr hab.	Uniwersytet Gdański. Wydział Nauk Społecznych	b.d.	32
Leppert Roman	dr hab.	Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Wydział Pedagogiki i Psychologii	b.d.	32
Zaorska Marzenna	prof. dr hab.	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie. Wydział Nauk Społecznych	b.d.	29
Sobecki Mirosław	dr hab.	Uniwersytet w Białymstoku. Wydział Pedagogiki i Psychologii	b.d.	25
Gerlach Ryszard	prof. dr hab.	Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Wydział Pedagogiki i Psychologii	b.d.	23
Bera Ryszard	prof. dr hab.	Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie. Wydział Pedagogiki i Psychologii	b.d.	23
Cybał-Michalska Agnieszka	prof. dr hab.	Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu	b.d.	23
POWOŁANI DO SKŁADU KNP PAN POZA PROCESEM WYBORCZYM WYBITNI SPECJALIŚCI				
Chrzanowska Iwona ekspert ds. pedagogiki specjalnej	prof. dr hab.	Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu	b.d.	b.d.
Balachowicz Józefa ekspert ds. edukacji zintegrowanej	dr hab.	Akademia Pedagogiki Specjalnej, Wydział Nauk Pedagogicznych	b.d.	b.d.
Syrek Ewa ekspert ds. edukacji zdrowotnej	prof. dr hab.	Uniwersytet Śląski. Wydział Pedagogiki i Psychologii	b.d.	b.d.
Wojnar Irena czł. Komitetu Prognoz Polska 2000 Plus	prof. dr hab.	Uniwersytet Warszawski. Wydział Pedagogiczny	b.d.	b.d.
Banach Czesław ekspert ds. polityki oświatowej	prof. dr hab.	em. prof. Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie	b.d.	b.d.
Palka Stanisław ekspert ds. metodologii badań pedagogicznych	prof. dr hab.	em. prof. Uniwersytet Jagielloński w Krakowie	b.d.	b.d.
Dykcik Władysław Ekspert ds. pedagogiki specjalnej	prof. dr hab.	em. prof. WSE UAM w Poznaniu	b.d.	zmarł
Urban Bronisław ekspert ds. pedagogiki resocjalizacyjnej	prof. dr hab.	Uniwersytet Jagielloński w Krakowie	b.d.	zmarł
W SKŁADZIE KNP PAN Z TYTUŁU CZŁONKOSTWA W PAN				
Kupisiewicz Czesław	prof. dr hab.	czł. rzeczywisty PAN	zmarł	
Kwieciński Zbigniew	prof. dr hab.	czł. korespondent PAN/czł. rzeczywisty PAN		

Legenda: b.d. – brak danych o wyniku głosowania w związku ze znalezieniem się kandydata poniżej progu wyborczego lub na skutek odmowy kandydowania; stopień lub tytuł naukowy jest z dnia ogłoszenia wyników wyborów w 2015 r.

Podsumowując wybory na kadencję 2015–2018, odnotowuję dane Komisji Wyborczej:

1. Liczba osób uprawnionych do głosowania – 611.
2. Liczba przysłanych kart wyborczych – 390.
3. Liczba przysłanych ważnych kart wyborczych – 389.
4. Liczba przysłanych nieważnych kart wyborczych (wpisano 11 kandydatów) – 1.
5. Liczba przysłanych oświadczeń o wyrażeniu zgody na kandydowanie do KNP PAN – 286.
6. Liczba wysłanych po terminie 19 października 2015 r. kart wyborczych – 6.

Ujawniły się też typowo polskie cechy, a mianowicie wysyłanie kart do głosowania już po obowiązującym terminie. Kalendarz wyborczy został przyjęty przez władze Wydziału I PAN, toteż w żadnej mierze nie mógł być naruszony tylko dlatego, że ktoś przypomniał sobie o wyborach do KNP PAN po obowiązującym terminie. Data stempla pocztowego jest czytelna na 6 kopertach z kartami wyborczymi (Gdańsk, Poznań, Wrocław, 3 x Kraków). Stemple na kopertach noszą daty: 22.10; 3x 23.10; 27.10; 28.10. Głosowanie zakończyło się 19 października. Komisję obligowała data stempla pocztowego, toteż z ww. datą koperty nie zostały w ogóle otwierane, a dołączono je do dokumentacji wyborczej, która została przekazana do PAN. Niektórzy profesorowie – spośród obecnego jeszcze składu Komitetu – w ogóle nie uczestniczyli w posiedzeniach lub czynili to bardzo rzadko. Dla jednych był to zapewne tylko „dodatek” do gromadzonych zasług akademickich, w przypadku innych była to kwestia istotnych obowiązków akademickich we własnej jednostce, osłabienia organizmu czy poważnej choroby.

Zdarzało się, że karty do głosowania zostały przesłane na wskazany przez dziekana danej jednostki adres. Jeśli ten nie był zaktualizowany w tej jednostce, to Komisja Wyborcza nie miała na to już żadnego wpływu. Do władz wszystkich jednostek zostało skierowane w lipcu br. pismo z prośbą o przekazanie dokładnych danych o osobach spełniających fundamentalne kryteria wraz z adresem, na który Komisja mogłaby przesłać kartę do głosowania. Każdy wyborca mógł wskazać tylko 10 kandydatów (na 30 miejsc). Ilu skorzystało z tej możliwości? Tego Komisja nie liczyła podobnie, jak w wyborach politycznych, w trakcie których komisje wyborcze nie dociekają powodów wyniku głosowania. Socjologdy i politologdy mogą prowadzić różnego rodzaju analizy statystyczne, gdyż tym wyborom towarzyszą najsilniejsze ośrodki badań sondażowych. Kogo zaś interesują wybory do komitetów naukowych PAN? Nikogo, poza może osobami zainteresowanymi, by znaleźć się w składzie tego gremium lub/i by nie dopuścić określone osoby do uzyskania nominacji. O ile jednak wybory polityczne mają przełożenie na bardzo dobrze płatną karierę zawodową (poseł, senator, pracownik biura poselskiego czy senatorskiego itp.), o tyle wybory do komitetów naukowych PAN mają charakter służby społeczno-akademickiej. Nie mamy wglądu w ludzkie motywacje, w racje podejmowania takich, a nie innych wskazań na karcie wyborczej.

Zwracam uwagę na jeszcze inne kwestie, które budziły emocje, rodziły różnego rodzaju insynuacje, zapewne z powodu nieznamości prawa, jakie obowiązywało Komisję Wyborczą. Na szczęście, po raz pierwszy w wykazie osób z uprawnieniami do uczestniczenia w wyborach do Komitetu Nauk Pedagogicznych nie znalazły się osoby już nieżyjące (co miało miejsce w wielu poprzednich wyborach), ale także osoby, które uzyskały docenturę na Słowacji z kierunku kształcenia jako niemającego nic wspólnego z pedagogiką. To, że władze uczelni zatrudniają takie osoby jako doktorów habilitowanych jest zgodne z polskim prawem i zawartą umową międzypaństwową, obejmując jednak tylko i wyłącznie proces kształcenia. Takie osoby mogą być w minimum kadrowym do kształcenia na dowolnych kierunkach studiów, bo taki mamy chaos prawny w naszym kraju, albo wypreparowane przez nieuczciwy w środowisku akademickim lobbing z wsparciem MNiSW, z czego doskonale zdają sobie sprawę tak sami zainteresowani, jak i władze resortu. Polska Akademia Nauk nie ma z tym żadnego związku. Musimy przestrzegać prawa i etyki akademickiej. Jeżeli ktoś uzyskał słowacką docenturę z pedagogiki, nikt tego nie kwestionował w kategoriach prawa do pracy. Natomiast, jeżeli dyplom dra hab. dotyczył np. „pracy socjalnej”, „katechetyki – czyli dydaktyki religii”, a dany pracownik nie wszczął postępowania w zakresie pedagogiki w kraju, to nie ma to już związku z dyscypliną naukową, jaką mają reprezentować w komitecie naukowym jego członkowie².

Wpłynęła także opinia, w świetle której ze zdziwieniem został przyjęty fakt (przed wyborami, a po ogłoszeniu regulaminu nie został on poddany żadnej wątpliwości prawno-etycznej), że *wśród wybranych znalazła się zdecydowana większość członków Komisji Wyborczej do KNP PAN (przewodniczący Komisji, sekretarz i dwóch członków). Kandydowanie do jakiegokolwiek gremium członków komisji wyborczej, nawet jeżeli ordynacja na to pozwala, jest sprzeczne z zasadami demokracji, a w przypadku pracowników naukowych także z dobrymi obyczajami akademickimi. Taka sytuacja jest moralnie wątpliwa i nie powinna się zdarzyć w tak szacownym i opiniotwórczym gronie.* Komisja wyborcza została wybrana – tak jest za każdym razem – cztery lata temu na I posiedzeniu w dn. 6 grudnia 2011 r. Takie rozwiązanie obowiązuje w odniesieniu do wszystkich komitetów naukowych PAN, a nie tylko KNP PAN. Zgodnie z Regulaminem PAN skład wybieranej co cztery lata komisji wyborczej musi być wyłoniony spośród członków Komitetu. Podobnie przecież czyni się w czasie posiedzeń rad wydziałów czy instytutów, kiedy powołuje się tzw. komisje skrutacyjne. Członkami komisji wyborczej są z mocy prawa członkowie komitetu naukowego i zachowują prawo do kandydowania. Członkami Komisji Wyborczej na kadencję 2019–2022 będą także wybrani z nowego składu profesorowie. Oczywiście, możemy złożyć zapytanie do Prezesa PAN, czy nie widzi w tej praktyce naruszenia dobrych obyczajów i czy nie należałoby wprowadzić zmian w Regulami-

² Szerzej: B. Śliwerski, *Pedagogika wobec banalizacji makropolityki szkolnictwa wyższego i nauki*, [w:] *Na rozdrożu biurokratycznej arbitralności*, red. Elwira J. Kryńska, Małgorzata Głowska-Soldatow, Anna Kienig, Warszawa: Centrum Edukacji Ustawicznej Uniwersytetu w Białymstoku. Instytut Historii Nauki im. Ludwika i Aleksandra Birkenmajerów PAN 2015.

nie Wyborów do Komitetów Naukowych PAN. Dotychczas nikt na tę kwestię nie zwracał uwagi. Zapewne dlatego, że skoro wybranymi są najbardziej cenieni naukowcy z kraju, to powinno się obdarzać ich pełnym, a nie częściowym zaufaniem.

TRUDNE POCZĄTKI DZIAŁALNOŚCI KNP PAN KADENCJI 2011–2015

Aktywność każdej organizacji zaczyna się od powołania jej składu, wyłonienia władz wykonawczych, przyjęcia regulaminu własnej działalności oraz planu zadań do realizacji bliskich i dalekich celów. Mijająca kadencja była szczególna także w tym zakresie, bowiem po raz pierwszy w historii komitetów naukowych PAN jego władze zobowiązały do opracowania regulaminu działalności. Do 2011 r. komitety naukowe PAN działały bez powinności posiadania regulacji wewnętrznych i biurokratycznych procedur. Obowiązywały je jedynie ogólne normy, jakie wynikały z ustawy o PAN czy z zarządzeń Prezesa PAN. Wraz z wprowadzoną przez minister Barbarę Kudrycką reformą nauki zostały nałożone regulacje prawne na środowisko Akademii, które sukcesywnie pozbawiały je suwerenności, a wpisywały w etatystyczną ideologię rządzących. Po raz pierwszy w okresie nowego ustroju politycznego Polska Akademia Nauk została podporządkowana MNiSW, co rozpoczęło negatywny okres kontrolowania przez urzędników działalności Akademii Nauk. Moim zdaniem był to powrót do polityki z czasów autorytarnych, kiedy to Akademia miała spełniać funkcje usługowe wobec rządzących, ich ideologii i strategii panowania. Osobiście odczułem skutki tej zdumiewającej transformacji ustrojowej, w wyniku której zaczęła obowiązywać w PAN zasada politycznej poprawności.

Znalazła ona swoje odzwierciedlenie w procesach formalno-organizacyjnych regulacji działalności Komitetu, którą władze PAN postanowiły – w myśl etatystycznej strategii władztwa – bezwzględnie nadzorować i oceniać, łącznie z możliwością likwidacji komitetu naukowego, jeśli ten nie podporządkuje się nowej Ustawie o PAN. Muszę to w tym miejscu szerzej wyjaśnić, gdyż spór o to, czy nauka ma kierować się duchem czy literą prawa został rozstrzygnięty na rzecz tego ostatniego. Pedagodzy natomiast są świadomi tego, że nauka musi rządzić się zasadą wolności w dociekaniu prawdy, a nie zasadą poprawności politycznej.

I.1. Regulamin działalności KNP PAN musiał odpowiadać narzuconemu przez Prezydium PAN wzorowi, podobnie jak ma to miejsce w oświacie, gdzie każda szkoła musi mieć własny statut odpowiadający ustalonej przez urząd władzy strukturze i treści. Właściwie niewiele mieliśmy do powiedzenia w tym zakresie, skoro narzucony nam wzór Regulaminu redukował działalność gremium do biurokratycznych granic. Nic dziwnego, że już w pierwszych miesiącach działalności weszliśmy – jako jeden z nielicznych komitetów naukowych – w silny konflikt z władzami PAN (wiceprezes prof. Mirosławą Marody), które ingerowały w zapisy regulaminowe tak dalece, że mogło to prowadzić do zniszczenia kilkudziesięcioletniej tradycji i wysokich osiągnięć naszego środowiska.

Podstawą prawną dla tej ingerencji była Ustawa o PAN z 2011 r., Statut PAN oraz uchwała Nr 28 Prezydium PAN z dnia 26 maja 2011 r. W dn. 13 stycznia 2012 r. wiceprezes PAN, M. Marody przesłała przewodniczącym komitetów naukowych listę oczekiwań Biura Organizacyjno-Prawnego odnośnie do zawartości regulaminów. Wyraziła przy tym nadzieję, (...) że przyspieszy to proces formułowania i zatwierdzania regulaminów. Przez trzy następne miesiące nie był zatwierdzany Regulamin KNP PAN, gdyż nasi członkowie nie godzili się na to, by całkowicie usunąć z Regulaminu prawo do prowadzenia zespołów problemowych, które są fundamentem i trwałym osiągnięciem dotychczasowych działań komitetu pod kierownictwem poprzednich przewodniczących.

W lutym 2012 r. informowałem członków KNP PAN, że po raz pierwszy komitety naukowe PAN zostały od tej kadencji zobowiązane do opracowania i przyjęcia regulaminu własnej działalności. Zgodnie z nowym Statutem PAN – §44 Zakres działania i strukturę komitetu określa regulamin komitetu uchwalony przez zebranie plenarne komitetu. Regulamin ten zatwierdza wiceprezes Akademii nadzorujący prace wydziału, z którym współpracuje komitet naukowy. Prezes PAN prof. Michał Kleiber delegował do wszystkich komitetów naukowych PAN Uchwałę nr 28/2011 z dn. 26 maja 2011 r. w sprawie regulaminu trybu wyboru członków komitetu i jego organów, w której jest zapisane: §6. Na pierwszym posiedzeniu Komitetu, zwołanym i prowadzonym przez dziekana wydziału lub upoważnioną przez niego osobę, komitet wybiera w głosowaniu tajnym, zwykłą większością głosów, w obecności co najmniej połowy członków: – §6.5. Ustala strukturę Komitetu z ewentualnym podziałem na sekcje, komisje i zespoły zadaniowe. Członkami sekcji, komisji i zespołów zadaniowych mogą być tylko i wyłącznie osoby, które uzyskały taki mandat w wyniku wyborów do Komitetu. Zapisałiśmy zatem w regulaminie działalności Komitetu: § 10 1. *W ramach Komitetu mogą działać zespoły, komisje i sekcje zgodnie z § 6 ust. 5 uchwały Nr 28 Prezydium PAN z dnia 26 maja 2011 r.*

W strukturze Komitetu powołuje się następujące zespoły:

- 2.1. Zespół ds. czasopism i wydawnictw
- 2.2. Zespół ds. nagród naukowych
- 2.3. Zespół ds. kształcenia młodej kadry
- 2.4. Zespół ds. polityki szkolnictwa wyższego
- 2.5. Zespół ds. polityki oświatowej
- 2.6. Zespół ds. informacji.

3. *Do struktur określonych w ust. 1 wchodzi jedynie członkowie Komitetu.*

Komitet Nauk Pedagogicznych PAN kierował się potrzebą utrzymania wieloletniej działalności dotychczasowych oraz powołania nowych zespołów interdyscyplinarnych i problemowych. Służą one przede wszystkim wzmocnieniu tożsamości naukowej oraz rozwojowi naukowemu pedagogów-nauczycieli akademickich w całym kraju, a ponadto są wyjątkowym ruchem intelektualnym naszego środowiska. Ich zróżnicowanie sprzyja podnoszeniu poziomu badań pedagogicznych i rozwijaniu szkół naukowych. W czasie posiedzenia 30 stycznia 2012 r. przyjęto w regulaminie działalności Komitetu zapis: §10.4. *Pod pa-*

tronatem Komitetu mogą działać zespoły problemowe lub związane z dyscyplinami nauk pedagogicznych na prawach wspierania zadań Komitetu czy jego Prezydium, a nie członkostwa. Takie rozwiązanie prawne pozwala na kontynuowanie i dalszy rozwój prac tak dotychczasowych zespołów naukowych Komitetu, jak i powoływanie nowych. Ich przewodniczącymi, jak i członkami mogą być naukowcy, którzy nie są członkami Komitetu. Zespoły te działają bowiem pod patronatem Komitetu, a nie w jego strukturze, co w niczym nie umniejsza ich rangi i znaczenia podejmowanych działań. Władze PAN zobowiązują nas w tym przypadku do tego, by osoby, które nie zostały członkami KNP PAN nie przypisywały sobie członkostwa w tym organie z racji cennej działalności w zespole naukowym, jaki działa pod patronatem Komitetu.

Przyjęty przez nas regulamin został przekazany Dziekanowi Wydziału I Nauk Humanistycznych i Społecznych PAN. Niestety, nie został zatwierdzony przez wiceprezes PAN – prof. M. Marody. Istotę sporu dobrze oddaje jej postawa wyrażona w piśmie 14 marca 2012 r., jakie skierowała do przewodniczących wszystkich komitetów naukowych w Akademii: „1. Nowa Ustawa o PAN ustanawia nowy kontekst prawny, a to pociąga za sobą potrzebę dopasowania do niego innych regulacji niższego rzędu. Z tego wynika konieczność przyjęcia przez komitety nowych regulaminów lub dostosowanie już istniejących do obecnych wymogów prawnych. Wszystkie komitety muszą przejść przez tę procedurę. Treść regulaminów jest sprawdzana pod względem formalnoprawnym przez Biuro Prawno-Organizacyjne Akademii. Zwracam uwagę, że do momentu zatwierdzenia regulaminu przez odpowiedniego wiceprezesa decyzje zebrania plenarnego komitetu dotyczące np. struktury wewnętrznej, nie mają mocy prawnej. (...).

Konieczność ujednoczenia nazewnictwa wewnętrznych struktur komitetów wynika z ogólnych wymogów organizacyjnych, a zarazem z pragnienia podtrzymania współpracy z osobami niebędącymi członkami komitetów, co zapewnić ma kategoria „zespoły”. W przypadku tych komitetów, które tego typu współpracę prowadziły pod szyldem komisji lub sekcji, wymagać to będzie jedynie zmiany nazw dotychczasowych struktur. (...) Pragnę podkreślić, że w myśl Ustawy o PAN komitety są strukturami o wyraźnie zadaniowym charakterze, pełniącymi rolę ciał opiniodawczych, inicjujących i upowszechniających osiągnięcia danej dyscypliny. Wymienione w art. 36. ust. 1 ogólne zadania powinny zostać skonkretyzowane w rocznych planach pracy komitetów. W dyskusji na spotkaniu z Dziekanami i Przewodniczącymi Rad Kuratorów wskazywano, że komitety mogłyby zająć się m.in. sprawami takimi jak:

- śledzenie dyskusji i formułowanie stanowisk w ustalaniu wytycznych dla Programu Horyzont 2020,
- formułowanie krótkich stanowisk w kwestiach związanych z daną dyscypliną a stanowiących przedmiot dyskursu publicznego,
- rzetelna ocena jednostek naukowych z danej dyscypliny, która pozwalałaby na monitorowanie decyzji MNiSW w sprawie przyznawania statusu KNOW,
- stan kształcenia w poszczególnych dyscyplinach,

– *zestawienie problematyki badawczej nagradzanej w konkursach NCN i NCBiR,*

– *inicjowanie i współdziałanie w organizowaniu warsztatów dla młodych naukowców (podkreśl. – M. Marody)³.*

Zdumiewająca była dla członków naszego Komitetu nie tylko biurokratyczna procedura przystosowania aktywności do reguł organizacyjno-prawnych, bo te w istocie, skoro obowiązywały, musiały być spełnione, ile forma wywierania presji i akcentowania zapisów, które stawały się dla nas „grą słów w nowej terminologii”, która w niczym przecież nie prowadzi w żadnej organizacji ani do lepszej aktywności, ani do wyższego poziomu poprawności, gdyż jako naukowcy doskonale znamy mechanizmy i skutki działania podporządkowanego przede wszystkim regułom formalno-prawnym władzy. Pedagogzy nie są od lat pokorni w tym zakresie, toteż naszą troską było zachowanie prawa do suwerenności merytorycznej, naukowej i edukacyjnej w działalności, która nie powinna skutkować jedynie zapisami w określonych czy pożądanym dokumentach. Odnieśliśmy przekonanie, że ów wymóg wynikał zapewne z faktu bardzo słabej działalności innych komitetów naukowych, skoro władze PAN musiały aż uciec się do tak formalistycznych procedur i ingerencji nawet na poziomie definiowania określonych pojęć.

Przez ponad pół roku od powołania nowego składu KNP PAN, do maja 2012 r. wiceprezes PAN nie zgadzała się na to, by przy naszym Komitecie działały zespoły przedmiotowe (problemowe, subdyscyplinarne). Zdaniem wiceprezes niedopuszczalne było i miało być to, by przy KNP PAN działały jakiegokolwiek zespoły patronackie, których skład nie miałby pokrycia jedynie spośród członków Komitetu. Spór dotyczył nazwy „zespół”, która nie powinna – zdaniem wiceprezes PAN – odnosić się do grupy osób realizujących zadania badawcze pod auspicjami, a nie w ramach składu członkowskiego KNP PAN. Władze PAN przesądzały o tym, że działalność komitetów naukowych ma się ograniczać tylko i wyłącznie do ich członków. W żadnej mierze nie wyrażano zgody na to, by komitety naukowe angażowały do swojej działalności naukowców, którzy nie zostali wybrani do ich składu. Jak zobowiązywała nas do tego wiceprezes PAN: „Regulamin powinien definiować:

1. Organy Komitetu i tryb ich działania – organami Komitetu są Przewodniczący, jego zastępcy oraz Prezydium; należy tu określić liczbę zastępców i liczbę członków prezydium. Jednocześnie proszę zwrócić uwagę, że zebranie plenarne nie jest zgodnie z aktami normującymi (ustawa, uchwały) organem Komitetu.

2. Zadania organów Komitetu – np. Przewodniczący zwołuje zebrania (jak często, w jaki sposób), Prezydium podejmuje uchwały (w jakich sprawach).

Zadania Komitetu: zadania komitetów definiuje Ustawa o PAN (art. 33 i 36), jednakże w regulaminie powinien się znaleźć zapis stwierdzający, w jaki

³ Pismo wiceprezes PAN Mirosławy Marody do przewodniczących komitetów naukowych PAN z dnia 14 marca 2012 r. (źródło: archiwum KNP PAN).

sposób Komitet zamierza realizować te ustawowe zadania – zapis ten powinien formułować konkretne zadania, jakie stawia sobie Komitet, np. że uczestniczy przy wydawaniu określonych czasopism i raz do roku przeprowadza ich ocenę lub że raz na kadencję przeprowadza ocenę stanu szkolnictwa w reprezentowanej przez siebie dyscyplinie; powinny tu również znaleźć się zadania z tego wynikające, np. że powołuje Komitet Redakcyjny firmowanego przez siebie czasopisma.

3. Strukturę Komitetu i przypisane poszczególnym ciałom zadania:

- *podstawowym ciałem Komitetu jest zebranie plenarne, do jego zadań należy przede wszystkim uchwalanie regulaminu i ewentualnych zmian do niego, może należeć np. podejmowanie uchwał w sprawach dotyczących realizacji zadań Komitetu, podejmowanie uchwał w sprawach przedstawionych zebraniu do zaopiniowania etc.*

- *zgodnie z Regulaminem trybu wyboru komitetów naukowych Komitet może dokonać podziału na sekcje, komisje i zespoły; zadania komisji i zespołów powinny być podporządkowane zadaniom Komitetu i określane w terminach obowiązków (np. Komisja Wyborcza lub zespół ds. czasopism), a nie poprzez wskazanie subdyscypliny; pragnę podkreślić, że Regulamin mówi tu o podziale zadań Komitetu, a co za tym idzie, nie przewiduje powoływania w skład owych ciał osób niebędących jego członkami.*

4. Regulamin powinien także określać, kto (jaki organ lub ciało) jest odpowiedzialny za realizację zadań takich jak: tworzenie i modyfikowanie planu pracy (na rok lub kadencję), sprawozdawczość, reprezentowanie Komitetu na zewnątrz (zazwyczaj jest to zadanie Przewodniczącego, a w razie jego nieobecności zastępców lub upoważnionych przez niego osób)” (podkreśl. M. Marody).

Prezydium KNP PAN wskazywało w „negocjacjach” z wiceprezes PAN, że z faktu przewodniczenia zespołom problemowym (subdyscyplinarnym) przez członków Komitetu a pod jego patronatem nie wynika, że są one agendami PAN. Były one natomiast, i to postanowiliśmy bezwzględnie utrzymać, przejawem (z długą tradycją) integracji środowiska pedagogów rozproszonych w wielu miejscach w kraju, nie tylko ośrodkach akademickich, jak to ma miejsce w innych dyscyplinach naukowych. Wieloletnia praca zespołów przy (pod patronatem) KNP PAN skutkowałą przecież uzyskiwaniem wyższej jakości badań naukowych w pedagogice, lepszym kształceniem i doskonaleniem kadr akademickich oraz upowszechnianiem osiągnięć naszej nauki. Nie został jednak przyjęty nasz zapis stwierdzający: *Pod patronatem Komitetu mogą działać zespoły problemowe lub związane z dyscyplinami nauk pedagogicznych na prawach wspierania zadań Komitetu czy jego Prezydium, a nie członkostwa.* W ocenie wiceprezes PAN Uchwała Nr 28/2011 Prezydium PAN z dnia 26 maja 2011 r. „(...) *przesądza o możliwości istnienia zespołów jedynie w ramach Komitetów, jako ich struktura. Tym samym Komitet nie ma obecnie legitymacji wynikającej z ustawy, statutu, uchwał organów Akademii do tworzenia zespołów poza strukturą komitetów. Dlatego zapis Regulaminu w tym miejscu należy dostosować do brzmienia powołanych na wstępie regulacji*”.

Jeszcze w marcu 2012 r. wiceprezes PAN zorganizowała posiedzenie z udziałem przewodniczących komitetów naukowych, w trakcie którego zobowiązała wszystkich do przyjęcia definicji pojęć, jakie wystąpią w regulaminach działalności komitetów. Po konsultacjach w składzie Prezydium KNP PAN przyjęliśmy w „Regulaminie działalności KNP PAN” następujący zapis: §10

1. *W ramach Komitetu mogą działać komisje, sekcje i zespoły zadaniowe zgodnie z art. 33 ustawy o PAN oraz § 6 ust. 5 uchwały Nr 28 Prezydium PAN z dnia 26 maja 2011 r.*

2. *W strukturze Komitetu powołuje się następujące komisje:*

- a. *Komisja ds. czasopism i wydawnictw*
- b. *Komisja ds. nagród naukowych*
- c. *Komisja ds. kształcenia młodej kadry*
- d. *Komisja ds. polityki szkolnictwa wyższego*
- e. *Komisja ds. polityki oświatowej*
- f. *Komisja ds. informacji*
- g. *Komisja wyborcza.*

3. *Do struktur określonych w ust. 1 wchodzi jedynie członkowie Komitetu.*

4. *W Komitecie działają na rzecz integrowania uczonych z całego kraju zespoły zadaniowe, z którymi współpracują naukowcy czy profesjonaliści, także niebędący członkami Komitetu.*

5. *Osoby współpracujące z zespołami zadaniowymi Komitetu określonymi w ust. 4. nie mają statusu członków komitetu naukowego⁴.*

Jako przewodniczący Komitetu musiałem uczynić wszystko, by doszło do zażyczenia Regulaminu działalności KNP PAN w sytuacji uzasadnionych w gronie członków Komitetu negatywnych nastrojów wobec wywieranej presji na likwidację *de facto* naszej działalności z szeroko rozumianym i współdziałającym z KNP gronem naukowców spoza składu Komitetu. Otrzymywałem z PAN pisma w stylistyce i trybie urzędowym, które to nie powinny mieć takiego charakteru w odniesieniu do grona profesorów społecznie działających w strukturze PAN, na rzecz PAN i środowiska naukowego. Nie jesteśmy pracownikami PAN, by naszą dotychczasową działalność obwarowywano regulacjami, których nonsens został wykazany przeze mnie władzom PAN w czasie spotkania z przewodniczącymi komitetów naukowych w dn. 7 marca 2012 r., kiedy wyraźnie podkreślałem, że władze PAN są kompetentne w tym, by przyjąć rozwiązania, które nie będą destrukcyjne dla działalności społecznej członków komitetów naukowych. Jesteśmy takim samym podmiotem w pracy akademickiej, jak władze PAN, toteż nie widziałem powodu, byśmy bezrefleksyjnie i bezkrytycznie podochodzili do rozwiązań, które są subiektywną interpretacją wiceprezes, a nie obiektywną (w sensie pozytywistycznym) normą prawną.

Komitet Nauk Pedagogicznych, zapewne w odróżnieniu od większości komitetów naukowych PAN (co wynika z treści sprawozdania wiceprezes PAN)

⁴ Regulamin działalności KNP PAN.

rozpoczął prace nad regulaminem swojej działalności jeszcze w grudniu 2011. Władze Wydziału I były na bieżąco informowane o naszej działalności, czego wskaźnikiem jest nie tylko korespondencja elektroniczna, ale także sukcesywnie przekazywane im dokumenty. Wiceprezes otrzymywała kolejne, wynegocjowane z członkami KNP zmieniane wersje Regulaminu działalności. Uwzględniliśmy w jego konstruowaniu wszystkie dokumenty prawne, które były konieczne: statut PAN, ustawę o PAN i uchwały Prezydium PAN dot. komitetów naukowych. Nieustannie byliśmy pod presją niekonsekwentnie zmieniających się uwag Biura Organizacyjno-Prawnego i Spraw Osobowych PAN, które zalecały wprowadzenie poprawek i odesłanie regulaminu do ponownej akceptacji. Szybko okazało się, że są one zbyt liczne, skoro w dn. 7 marca 2012 r. Wiceprezes PAN sama im zaprzeczyła w swojej interpretacji. Podała bowiem definicję zespołów komitetów naukowych, z której wynikało, że dopuszcza się do realizacji zadań dokooptowywanie osób spoza członków Komitetu. Trudno zatem, by przy takim rozchwianiu interpretacyjnym profesorowie pedagogiki nie byli sfrustrowani kolejnymi ingerencjami w regulamin, które wzajemnie sobie zaprzeczały. Toczono z nami spór o §10 naszego Regulaminu. Wycofaliśmy zatem z Regulaminu zapis mówiący o zespołach działających pod patronatem, chociaż w pierwszej wersji Regulaminu, który został przedłożony władzom PAN, miała miejsce właściwa jego treść mówiąca o działaniu zespołów i podkreśleniu, że do struktur określonych Regulaminie KNP wchodzi jedynie członkowie Komitetu. Zaproponowane przez M. Marody definicje tego, co jest zespołem, sekcją i komisją nie miały charakteru prawnego, a zatem nie powinny być podstawą do wywierania presji na suwerenny komitet naukowy. Mogliśmy je uwzględnić i to uczyniliśmy, biorąc pod uwagę prowadzoną od przeszło dwudziestu lat, pod kierunkiem członków KNP PAN, działalność w zespołach problemowych i interdyscyplinarnych.

Statut PAN nie zabrania działania zespołów pod patronatem komitetu naukowego. Członkowie KNP słusznie dociekali, skąd takie uczulenie na zapis formuły społecznej aktywności naukowców? Co uzasadnia usztywnianie form aktywności społecznej i nakładanie na nią gorsetu, który charakterystyczny był w państwie o ustroju, z którego, mieliśmy nadzieję, już wyszliśmy? Uważaliśmy także, że sposoby ich realizacji nie muszą być zatwierdzane przez wiceprezesa nadzorującego prace komitetów, gdyż jest to daleko idącym naruszeniem naszej autonomii, a w świetle art. 36. ust. 2 Ustawy o PAN po prostu wykraczało poza uprawnienia wiceprezesa PAN. Nikt nie ma prawa zatwierdzać sposobów realizacji przez nas zadań. Można oceniać naszą działalność w stosownym czasie. Wprowadziliśmy do Regulaminu działalności KNP zmiany, które były adekwatne do naszej misji. Uważaliśmy, że mamy pełną swobodę w kształtowaniu składu osobowego zespołów. Z członkami komitetów naukowych i powoływanych przez nich zespołów mogą, a nawet powinni współpracować naukowcy reprezentujący środowisko akademickie. Taki też zastosowaliśmy zapis regulaminowy: *Pod patronatem Komitetu mogą działać zespoły problemowe lub związane z dyscyplinami nauk pedagogicznych na prawach wspierania zadań Komitetu czy jego Prezydium, a nie członkostwa.*

Tak też od samego początku traktowaliśmy i traktujemy ten rodzaj działalności na rzecz integracji środowiska naukowego. To ze strony władz KNP PAN zostały podjęte działania na rzecz przeciwstawiania się swawoli niektórych osób spoza Komitetu, które ośmielały przypisywać sobie członkostwo na skutek przynależności do zespołów, jakie działały od ponad dwudziestu już lat pod jego patronatem. Wprowadzone korekty w regulaminie brzmiały jednoznacznie i były zgodne z prawem. Zespoły KNP PAN składające się wyłącznie z członków Komitetu przemianowaliśmy na komisje, zgodnie z sugestiami definicyjnymi M. Marody:

§ 10

6. W ramach Komitetu mogą działać komisje, sekcje i zespoły problemowe zgodnie z art. 33 ustawy o PAN oraz § 6 ust. 5 uchwały Nr 28 Prezydium PAN z dnia 26 maja 2011 r.

7. W strukturze Komitetu powołuje się następujące komisje:

- a. Komisja ds. czasopism i wydawnictw
- b. Komisja ds. nagród naukowych
- c. Komisja ds. kształcenia młodej kadry
- d. Komisja ds. polityki szkolnictwa wyższego
- e. Komisja ds. polityki oświatowej
- f. Komisja ds. informacji.

8. Do struktur określonych w ust. 1 wchodzi jedynie członkowie Komitetu.

9. W Komitecie działają na rzecz integrowania uczonych z całego kraju następujące zespoły problemowe, z którymi współpracują naukowcy czy profesjonaliści, także niebędący członkami Komitetu.

- a. Zespół Andragogiki
- b. Zespół Dydaktyki
- c. Zespół Edukacji Elementarnej
- d. Zespół Historii Wychowania
- e. Zespół Pedagogiki Chrześcijańskiej
- f. Zespół Pedagogiki Kultury i Edukacji Międzykulturowej
- g. Zespół Pedagogiki Medialnej
- h. Zespół Pedagogiki Ogólnej
- i. Zespół Pedagogiki Pracy
- j. Zespół Pedagogiki Resocjalizacyjnej
- k. Zespół Pedagogiki Społecznej
- l. Zespół Pedeutologii
- m. Zespół Pedagogiki Specjalnej
- n. Zespół Pedagogiki Szkolnej oraz Sekcja Doktorów⁵
- o. Zespół Polityki Oświatowej

⁵ W miarę jak Sekcja rozbudowywała własną strukturą i poszerzała zakres działania, została w strukturze KNP PAN wydzielona jako odrębny Zadaniowy Zespół Samokształceniowy Doktorów. W roku 2013 członkowie zespołu w porozumieniu z Prezydium KNP PAN podjęli wspólną uchwałę o zmianie nazwy na Zespół Samokształceniowy i Samopomocy Koleżeńskiej Doktorów pod patronatem Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN.

- p. Zespół Szkolnictwa Wyższego
- q. Zespół Teorii Wychowania.

10. Osoby współpracujące z zespołami Komitetu nie mają statusu członkowskiego.

Stałem na stanowisku, że nie regulaminy kreują naszą działalność, ale społeczna aktywność środowiska naukowego. Prosiłem zatem władze PAN o poszanowanie i wsparcie w kwestiach, które są kluczowe dla nauki i jakości kształcenia. Jak dotychczas żadna z uchwał Komitetu Nauk Pedagogicznych, które przekazywaliśmy do PAN, nie została nawet skomentowana ani też nie spotkała się z jakimkolwiek jej poparciem. Jak trudne i konfliktogenne były to kwestie najlepiej świadczy fakt, że czwarta wersja Regulaminu działalności Komitetu została skierowana do władz Wydziału I w dn. 5 kwietnia 2012 r. i wreszcie zatwierdzona. Komitet w tym czasie działał pomimo toczonego w tle sporu. Musieliśmy sami zabiegać o sprawy dobra publicznego mimo funkcjonowania w strukturach, które skupione są jedynie na nadzorze wykraczającym poza istniejące ramy prawne. Na to nie było zgody naszego środowiska, przy całym szacunku dla podejmowanych przez władze PAN inicjatyw organizacyjno-prawnych. Jesteśmy organem samorządnym i oczekiwaliśmy traktowania naszej społecznej aktywności zgodnie z Ustawą o PAN. Musiałem tym aspektem poświęcić nieco więcej uwagi, gdyż były, są i będą kluczowe dla dalszych działań KNP PAN nowej kadencji.

DZIAŁALNOŚĆ STATUTOWA KNP PAN

Zgodnie z przyjmowanym na każdy rok kadencji planem działalności Komitet odbywał regularnie posiedzenia, z których część miała charakter otwarty dla zainteresowanych daną problematyką naukowców czy pracowników oświaty. W tabeli 3 przedstawiam zakres problemowy debat oraz miejsce ich realizacji, by podkreślić obecność członków tej korporacji w szeroko pojmowanym środowisku akademickim. Zgodnie ze społecznym charakterem naszej działalności członkowie KNP podejmowali w ramach własnego czasu wolnego, bez możliwości uzyskania jakiegokolwiek gratyfikacji z tego tytułu. Większość komitetów naukowych PAN działa w składzie wspieranym przez instytuty naukowe ich dyscyplin naukowych, które dysponują własnym budżetem w PAN. Pedagodzy są poza takimi możliwościami. Refunduje się im z budżetu PAN jedynie koszty dojazdu i ew. jednego noclegu. Komitet nie dysponuje zatem własnym budżetem, ani też nie ma możliwości pozyskiwania środków na własną działalność, gdyż nie jest podmiotem jak każda jednostka budżetowa PAN.

Tabela 3. Problematyka posiedzeń Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN w latach 2012–2015

Problematyka posiedzenia KNP PAN wraz z tematyką wystąpień	Miejsce i termin posiedzenia oraz podjęte uchwały:
<p>Problematyka szkolnictwa wyższego <i>Ulokowanie pedagogiki w obszarze/ obszarach oraz masowość kształcenia na tym kierunku</i> Analiza procesu parametryzacji czasopism naukowych Diagnoza awansów naukowych w środowisku pedagogicznym Włączenie się KNP na rzecz powołania Komitetu Rozwoju Edukacji Narodowej przy PAN Przyjęcie Regulaminu działalności Komitetu Nauk Pedagogicznych Określenie zasad powoływania specjalistów w skład KNP PAN; Przyjęcie zasad w sprawie udzielania patronatu KNP PAN wydawnictwom naukowym; Przyjęcie zasad w sprawie udzielenia patronatu KNP PAN konferencjom naukowym w kraju; Przygotowania do XXVI Letniej szkoły Młodych Pedagogów KNP PAN w Białymstoku – prof. dr hab. Maria Dudzikowa (wiceprzewodnicząca KNP PAN); Informacja o wydawaniu czasopism naukowych („<i>Studia Pedagogiczne</i>” i „<i>Rocznik Pedagogiczny</i>”) oraz serii wydawniczej KNP PAN („<i>Gorące problemy pedagogiki</i>” – ŁośGraf i „<i>Autorskie podręczniki akademickie z pedagogiki</i>” – „<i>Impuls</i>”);</p>	<p>Warszawa, PAN – otwarte posiedzenie 30 stycznia 2012 r. Stanowisko KNP PAN wobec parametryzacji czasopism naukowych; Stanowisko KNP PAN wobec stopni i tytułów naukowych uzyskiwanych przez Polaków poza granicami kraju, a niezgodnych z klasyfikacją dziedzin i dyscyplin naukowych w Polsce; Stanowisko w sprawie podjęcia działań na rzecz powołania Instytutu Nauk Pedagogicznych PAN;</p>
<p>Stan polityki oświatowej w Polsce: Dysonans w polityce oświatowej między I a III falą „Solidarności” – prof. dr hab. Bogusław Śliwerski <i>Działania pozorne w edukacji i pedagogice i co z tego dla nas wynika. Postawienie problemu</i> – prof. dr hab. Maria Dudzikowa <i>Konstatacje i projekcje na temat szkoły jako systemu społecznego o organizacji uczącej się</i> – prof. dr hab. Cz. Banach; <i>(Wy-)kształcenie nauczycieli</i> – prof. dr hab. E. Gruszczyk-Kolczyńska i – prof. dr hab. D. Klus-Stańska; <i>Nowe media – nowy uczeń – nowa szkoła</i> – prof. nadzw. dr hab. Janusz Morbitzer; <i>Analiza krytyczna podstawy programowej, podręczników do nauki czytania i pisanie w zakresie kształcenia językowego w Polsce</i> – dr Anna Jurek. Omówienie i przyjęcie <i>Regulaminu Nagrody KNP PAN za wyróżniającą się pracę magisterską i rozprawę doktorską oraz Regulamin realizacji programu wydawania wyróżniających się rozpraw doktorskich i prac magisterskich.</i></p>	<p>23–24 kwietnia 2012 – otwarte posiedzenie: Kraków – Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN <u>Uchwała</u> popierająca wniosek Rady Wydziału Nauk Pedagogicznych Akademii Pedagogiki Specjalnej w Warszawie w sprawie zwrócenia się do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego i Ministra Edukacji Narodowej o zmianę kwalifikacji zawodowych nauczycieli wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej oraz nauczycieli dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych (pedagogów specjalnych).</p>
<p>Metodologia badań pedagogicznych w kontekście stanowiących wymogów recenzenckich i promotorskich: <i>Diagnoza kompromitujących błędów metodologicznych w koncepcjach (wnioskach) badań pedagogicznych</i> – prof. dr hab. Bogusław Śliwerski;</p>	<p>26 czerwca 2012 r. – otwarte posiedzenie: Wydział Nauk Pedagogicznych UMK w Toruniu Uchwała: objęcie przez KNP PAN</p>

<p><i>Konceptualizacja, problematyzacja i analiza – dyskusja standardów metodologicznych</i> – prof. dr hab. Krzysztof Rubacha;</p> <p><i>O badaniach dynamicznych jako swoistych dla pedagogiki</i> – prof. dr hab. Zbigniew Kwieciński;</p> <p><i>Metodologia badań społecznych – ortodoksja i refleksyjność</i> – prof. dr hab. Mieczysław Malewski</p> <p><i>Panel Zadaniowego Zespołu Samokształceniowego Doktorów KNP PAN na temat poziomu umiejętności pisania prac naukowych</i> – prof. dr hab. Maria Dudzikowa;</p> <p><i>O błędach w badaniach narracyjnych</i> – prof. DSW, dr hab. Mirosława Nowak-Dziemianowicz</p>	<p>patronatem projektu Pracowni Standaryzacji Narzędzi Badań Pedagogicznych.</p>
<p>DEBATA (problemy awansów naukowych z pedagogiki) <i>Uszczelnienie” procedur awansu przed przeciekami pozornych prac naukowych</i> – prof. dr hab. Dorota Klus-Stańska;</p> <p><i>Przewody naukowe wg nowych zasad i procedur – o pierwszych doświadczeniach</i> – prof. dr hab. Jadwiga Szulakiewicz;</p> <p>DEBATA (problemy poprawności badań pedagogicznych) <i>Wnioski pedagogów w Narodowym Centrum Nauki o środki na badania w ramach konkursów: Opus, Sonata i Preludium. Analiza porównawcza powodów porażek naszego środowiska</i> – prof. dr hab. Bogusław Śliwerski;</p> <p><i>Interdyscyplinarność w badaniach pedagogicznych – szanse i zagrożenia</i> – prof. dr hab. Maria Dudzikowa;</p> <p><i>Metodologiczne problemy badań naukowych w pedagogice</i> – prof. dr hab. Andrzej Radziewicz-Winnicki;</p> <p>DEBATA (problemy kształcenia młodych kadr) <i>Udział KNP PAN w kształtowaniu świadomości tożsamościowej przedstawicieli pedagogiki</i> – prof. dr hab. Teresa Hejnicka-Bezwińska;</p> <p><i>Studia III stopnia: ile kształcenia, ile badań? O koncepcjach efektów, planów i programów studiów doktorskich</i> – prof. dr hab. Maria Czerepaniak – Walczak;</p> <p><i>Promotor pomocniczy w przewodach doktorskich oraz ocena parametryczna czasopism pedagogicznych</i> – prof. dr hab. Bogusława Śliwerskiego;</p> <p>DEBATA (problemy kształcenia na kierunku pedagogika) <i>Strategie powiązania oferty kształcenia z potrzebami rynku pracy</i> – prof. dr hab. Stefan M. Kwiatkowski;</p> <p><i>Rok 2013 – Rokiem Komisji Edukacji Narodowej</i> – dr hab. Wiesław Jamrożek, prof. UAM.</p>	<p>12–13 listopada 2012 r. – wspólne posiedzenie KNP PAN z dziekanami wydziałów pedagogicznych na Wydziale Studiów Edukacyjnych UAM w Poznaniu.</p> <p>Ustosunkowanie się do Projektu LISTU OTWARTEGO w sprawie polityki oświatowej MEN przedstawiciela ruchu rodziców Mariana Mariańskiego.</p> <p>Ustosunkowanie się do opracowanego przez Przewodniczącego KNP PAN – Projektu zasad regulujących powoływanie i odwoływanie promotora pomocniczego w przewodzie doktorskim.</p>
Rok 2013	
<p>Wspólne posiedzenie – konferencja KNP PAN i Komitetu Prognoz Polska 2000 Plus</p> <p>Edukacja w Polsce: diagnoza, modele, prognozy.</p> <p>Pilne kwestie naprawcze systemu edukacji – prof. dr Zbigniew Kwieciński</p> <p><i>Od podstawy programowej po egzaminy maturalne</i> prof. dr Maria Czerepaniak-Walczak</p>	<p>23 stycznia 2013 r. Warszawa – otwarte wspólne posiedzenie:</p> <p>Projekt zasad regulujących powoływanie i odwoływanie promotora pomocniczego w przewodzie doktorskim.</p>

<p><i>Kształcenie zawodowe w szkołach ponadgimnazjalnych a oczekiwania pracodawców wobec absolwentów</i> – prof. dr Stefan M. Kwiatkowski</p> <p><i>Polityka oświatowa MEN między demokracją a etatyzmem</i> – prof. dr hab. Bogusław Śliwerski</p>	
<p>Problemy pedagogiki jako nauki: Opinia kandydatów na członków – korespondenta, rzeczywistego i zagranicznego PAN – prof. dr hab. Stefan M. Kwiatkowski;</p> <p>Debata i przyjęcie stanowiska w sprawie aktualnych problemów pedagogiki jako dyscypliny naukowej i kierunku kształcenia w świetle polityki szkolnictwa wyższego i nauki – prof. dr hab. Bogusław Śliwerski</p> <p>Ewaluacja czasopism naukowych – (informacje o analizach, spotkaniach i współpracy z innymi komitetami naukowymi) – prof. dr hab. Henryka Kwiatkowska</p>	<p>6 marca 2013 – PKiN w Warszawie. Uchwała w sprawie włączenia do składu Komitetu specjalistów. Ponowienie uchwały w sprawie konieczności przeniesienia „pedagogiki” jako dyscypliny naukowej z obszaru i dziedziny nauk społecznych do obszaru i dziedziny nauk humanistycznych lub usytuowania jej w obu dziedzinach nauk. Uchwała w sprawie prawnego egzekwowania nostryfikacji dyplomów od naukowców uzyskujących stopnie i tytuły naukowe z nieistniejących w Polsce dyscyplin.</p>
<p>Wyjazdowe posiedzenie KNP PAN – Ogólnopolski Zjazd Pedagogiczny. Temat wiodący Zjazdu: <i>Różnice – edukacja – inkluzja</i>. Ref. plenarny przewodniczącego KNP PAN</p>	<p>20 września 2013 – Wydział Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego. Przyjęcie Stanowiska KNP PAN w sprawie polityki oświatowej MEN. Ekspertyza dla MEN ws. projektu nowelizacji ustawy o systemie oświaty</p>
<p>Obchody 240 Rocznicy Komisji Edukacji Narodowej: <i>Edukacja jako wspólne dobro niespełnionym przesłaniem KEN dla potomnych</i>. prof. dr hab. B. Śliwerski; <i>Drugi jubileusz Komisji Edukacji Narodowej w historiografii oświatowej</i> prof. dr hab. Władysława Szulakiewicz; <i>Oświeceniowe inspiracje polskiej myśli o wychowaniu rodzinnym</i> – prof. dr hab. Krzysztof Jakubiak; <i>Szkolnictwo KEN na terenie Wydziału Wołyńskiego i Wydziału Ukraińskiego. Stan i potrzeby badań</i> – prof. dr hab. Wiesław Jamrozek;</p>	<p>14–15 października 2013, Kraków – Wydział Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN. Stanowisko KNP PAN w sprawie kształcenia nauczycieli i pedagogów; Uchwała o współpracy z Komitetem Rozwoju Edukacji Narodowej PAN; Uchwała w sprawie nagród za wybitne osiągnięcia naukowe.</p>
ROK 2014	
<p>Posiedzenie KNP PAN poświęcone 120 Rocznicy Urodzin wybitnego pedagoga – prof. Bogdana Suchodolskiego oraz 90 rocznicy Urodzin prof. dr hab. Ireny Wojnar Czesław Kupisiewicz czł. rzecz. PAN – <i>O Bogdana Suchodolskiego refleksjach na temat pedagogiki i wychowania oraz ich aktualności</i> (wystąpienie odtworzone ze względu na chorobę profesora) Teresa Hejnicka-Bezwińska – <i>Bogdan Suchodolski wobec polskich sporów o pedagogikę</i> Bogusław Śliwerski – <i>Komparatystyka współczesnej myśli pedagogicznej</i> Mirosław Kowalski – <i>Wychowanie dla przyszłości – między potrzebą a koniecznością</i> Andrzej Radziejewicz-Winnicki – <i>O dwóch konferencjach ku czci Bogdana Suchodolskiego</i>.</p>	<p>12 maja 2014 r. – otwarte posiedzenie – Wyższa Szkoła Humanitas w Sosnowcu.</p>

<p>POSIEDZENIA KNP PAN Z UDZIAŁEM WŁADZ UCZELNI I WYDZIAŁÓW PEDAGOGICZNYCH PAN <i>Działalność KNP PAN na rzecz spójności i godnej pozycji pedagogiki polskiej w naukach i społeczeństwie</i> – prof. B. Śliwerski</p> <p><i>SYTUACJA NAUK SPOŁECZNYCH I HUMANISTYCZNYCH W ŚWIELE POLITYKI MNISW</i> – prowadzenie prof. B. Śliwerski, prof. Z. Melosik;</p> <p><i>Postępowania awansowe w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie – pedagogika. Diagnoza, problemy, perspektywy</i> – prof. Bogusław Śliwerski –</p> <p><i>Kształcenie młodych kadr akademickich – studia doktorskie</i> – prof. Maria Czerepaniak-Walczak, prof. Tomasz Szkudlarek;</p> <p>PANEL PROBLEMOWY II – KSZTAŁCENIE NAUCZYCIELI WOBEC RYNKU A KULTURY (Sala Lubrańskiego) – prowadzenie prof. B. Śliwerski, prof. Z. Melosik</p> <p><i>O potrzebie przywrócenia jednolitych studiów magisterskich na kierunkach pedagogika specjalna i pedagogika</i> – prof. Edyta Gruszczyk-Kolczyńska;</p> <p><i>Akademickie standardy kształcenia nauczycieli a wymagania resortu edukacji – sprzeczność zapisów, problem kwalifikacji absolwentów</i> – prof. Iwona Chrzanowska, prof. UKW Ewa Zwolińska;</p> <p><i>Edukacja w sieci pozorów formalnych, instytucjonalnych i decyzyjnych a możliwości pedagogiki</i> – prof. DSW Mirosława Nowak-Dziemianowicz;</p> <p><i>Kształcenie nauczycieli w systemie bolońskim</i> – prof. APS Janusz Gęsicki.</p> <p>Informacja Zespołu Zadaniowego Pedagogiki Szkolnej na temat zaawansowania prac nad miejscem pedagogiki szkoły/szkolnej w strukturze podstawowych jednostek organizacyjnych polskich uczelni oraz programach kształcenia na studiach pedagogicznych – prof. UMK Beata Przyborowska</p> <p>UNIWERSYTET MIĘDZY WOLNOŚCIĄ A PRZEMOCĄ – prowadzący obrady: prof. Andrzej Radziejewicz-Winnicki, prof. Zbyszko Melosik</p> <p>PANEL PROBLEMOWY III – PARAMETRIZACJA, KOMERCJALIZACJA KSZTAŁCENIA I OSIĄGNIĘĆ NAUKOWYCH – prowadzący prof. Bogusław Śliwerski, prof. Zbyszko Melosik</p> <p><i>Parametryzacja nauczyciela akademickiego w świetle arkuszy okresowej oceny na kierunkach pedagogicznych</i> – prof. Maria Dudzikowa, dr Katarzyna Marszałek, dr Sławomir Pasikowski; <i>Komercjalizacja wyników badań pedagogicznych</i> – prof. Stefan M. Kwiatkowski; <i>Rola systemu parametryzacji w rozwoju nauk społecznych</i> – prof. Andrzej Olubiński;</p>	<p>9–10 czerwca 2014; WSE UAM – POZNAŃ,</p> <p>Uchwała dot. stanowiska dziekanów z dn. 9 maja 2014 r. w sprawie oceny parametrycznej jednostek akademickich.</p> <p>Uchwała w sprawie udziału członków KNP PAN w zespole ds. oceny czasopism naukowych na potrzeby przyszłej oceny parametrycznej i sporządzenia wykazu wybranych czasopism naukowych.</p>
<p>Problematyka obrad KNP PAN zgłoszona w trakcie poznańskiej debaty wraz z udziałem dziekanów wydziałów</p>	<p>14 września 2014 r. w Sandomierzu</p>

<p>pedagogicznych uczelni akademickich została poświęcona następującym kwestiom: Nowa procedura przewodów doktorskich i postępowań habilitacyjnych oraz na tytuł naukowy profesora w świetle nowelizacji ustaw, rozporządzeń MNiSW oraz stanowisk Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów. Merytoryczne i prawne kryteria oceniania osiągnięć naukowych kandydatów do stopni lub tytułu naukowego profesora. Wiarygodność dokumentacji do akademickiego awansu. Problem plagiatów i autoplgiatów. Potrzeba stworzenia bazy recenzentów dla CK w dyscyplinie pedagogika Zasady udzielania poparcia przez KNP PAN kandydatom do organów państwowych, resortowych czy nagród naukowych.</p>	<p>Wyjazdowe posiedzenie KNP PAN połączone z XXVIII Letnią Szkołą Młodych Pedagogów KNP PAN</p>
<p>Problematyka dotycząca działalności KNP PAN w okresie kończącej się kadencji: Henryka Kwiatkowska – Zjazd Pedagogiczny – współpraca z ZG PTP i Organizatorami Zjazdu; Awanse w pedagogice – najnowsze dane i problemy – B. Śliwerski. Przygotowania do wyborów do KNP PAN nowej kadencji.</p>	<p>1 grudnia 2014 r. Warszawa (PAN) Odwołane posiedzenie ze względu na przygotowywany przez przewodniczącego KNP dla MNiSW oraz dla CK Raport o „turystyce habilitacyjnej” Polaków na Słowację</p>
<p>Rok 2015</p>	
<p>Problematyka pedagogiki jako dyscypliny naukowej oraz środowiska akademickiego: – <i>Problemy pedagogiki i edukacji specjalnej – Wprowadzenie</i> – prof. dr hab. Iwona Chrzanowska; – <i>Akademicka pedagogika wobec przygotowań Zjazdu Pedagogicznego w Białymstoku</i> – prof. Henryka Kwiatkowska.</p>	<p>24 lutego 2015 Warszawa (PAN) Uchwała ws. dokumentu: Uwagi do petycji Instytutu Psychologii Uniwersytetu Gdańskiego i Polskiego Towarzystwa Dysleksji skierowanego do Ministerstwa Edukacji Narodowej i Centralnej Komisji Egzaminacyjnej.</p>
<p>Problematyka: KSZTAŁCENIE NAUCZYCIELI ORAZ PEDAGOGÓW W POLSCE . Współorganizator Dziekan Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Szczecińskiego czł. KNP PAN prof. Barbara Kromolicka. Posiedzenie Komitetu Nauk Pedagogicznych zostanie połączone z udziałem dziekanów Wydziałów Pedagogicznych i władz jednostek akademickich kształcących nauczycieli i pedagogów. Wprowadzenie do problematyki obrad: – <i>O konieczności zmian w edukacji nauczycieli</i> – prof. dr hab. Dorota Gołębiak i prof. Henryka Kwiatkowska</p>	<p>26–27 czerwca 2015 r. Szczecin Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Szczecińskiego.</p>
<p>Problematyka: <i>Nauczyciel akademicki jako uczonec czy zawodowiec? Wprowadzenie do dyskusji</i> – prof. dr hab. Maria Czerepaniak-Walczak, Bogusław Śliwerski i Zespół Samokształceniowy Doktorów.</p>	<p>12–13 września 2015 Pułtusk – Warszawa Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie</p>

<p>Problematyka posiedzenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Informacja Komisji Wyborczej KNP PAN o przebiegu i wynikach wyborów do Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN (kadencja 2015–2018) – ref. przewodniczący – prof. dr hab. Marek Konopczyński; 2. Prezentacja wyników badań Zespołu Samokształceniowego i Samopomocy Koleżeńskiej Doktorów KNP PAN; <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Referuje dr Radosław Nawrocki: Między biegunami autonomii a obsesji parametryzacji. Sytuacja młodych pracowników nauki na wydziałach pedagogicznych polskich uniwersytetów/wyniki sondażu; 2.2. Referują dr Sławomir Pasikowski, dr Agnieszka Szplit: Okresowa ocena nauczycieli akademickich na kierunkach pedagogicznych polskich uniwersytetów / wstępne wyniki badań; 3. Analiza procesu awansów naukowych w środowisku pedagogicznym w okresie kadencji KNP PAN na podstawie danych Centralnej Komisji Do Spraw Stopni i Tytułów; 4. SPRAWOZDANIE przewodniczącego KNP PAN z czteroletniej kadencji; 5. Informacja o przygotowaniach do XXX Jubileuszowej Letniej Szkoły Pedagogów KNP PAN w Katowicach w 2016 r. – referuje prof. dr hab. Maria Dudzikowa; 6. Ocena ekspercka czasopism naukowych – informacja – prof. dr hab. Henryka Kwiatkowska 	<p>17 listopada 2015 – Warszawa (PAN)</p>
---	--

Analizując treść ujętych w powyższej tabeli danych o posiedzeniach KNP PAN, warto dostrzec, że wyjątkową formą działalności były wspólne posiedzenia z rektorami akademickich uczelni pedagogicznych, dziekanami wydziałów edukacyjnych, pedagogicznych czy nauk o wychowaniu, którą zapoczątkował jeszcze w poprzedniej kadencji (przew. prof. S.M. Kwiatkowski) b. dziekan Wydziału Studiów Edukacyjnych UAM w Poznaniu – prof. dr hab. Wiesław Ambrozik, a następnie aż dwukrotnie organizował (w tym także wspierał finansowo) obecny dziekan tego Wydziału prof. Zbyszko Melosik oraz pod koniec naszej kadencji podjęła się tego zadania dziekan Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Szczecińskiego prof. dr hab. Barbara Kromolicka. Co jest tu istotne: tego typu wspólne, co najmniej dwudniowe debaty pozwoliły wzmacniać kapitał społeczny akademickiej pedagogiki w wymiarze zarówno odpowiedzialności za jakość kształcenia na kierunku pedagogika i studiach doktoranckich oraz za stan jakości badań naukowych w naszych uczelniach. Posiedzenia Komitetu miały w tym zakresie jeszcze jeden walor, a mianowicie – z racji otwartości obrad dla wszystkich pracowników naukowo-dydaktycznych współorganizatora posiedzenia – włączenie młodych naukowców w diagnozy i prognozy rozwoju pedagogiki jako nauki oraz przedmiotu kształcenia. Staliśmy się swoistego rodzaju forum czy odpowiednikiem krajowych konferencji rektorów uczelni pedagogicznych w przedmiocie studiów i analiz najważniejszych dla pedagogiki problemów dydaktycznych, badawczych, ale i organizacyjnych (np.

ze względu na niż demograficzny, nieustanne nowelizacje ustaw, stan awansów naukowych pedagogów itp.).

Niektóre zespoły problemowo-przedmiotowe KNP wykonały przyjęte na początku kadencji zadanie, które – z braku własnego budżetu, jakiegokolwiek dotacji – wydawało się nie do zrealizowania, a mianowicie przeprowadziły diagnozę stanu i rozwoju własnej dyscypliny pedagogicznej. Było to możliwe dzięki wyjątkowemu zaangażowaniu przewodniczących tych zespołów i zaangażowanych w ich aktywność środków z zakresu kapitału ludzkiego (społeczna, bezinteresowna praca członków zespołu) i/lub kapitału uczelnianego. W prezentacji wyników ich badań, często przyjmującej charakter zjazdu czy ogólnopolskiej konferencji, uczestniczyli członkowie Prezydium KNP PAN. Dotyczyło to posiedzeń:

➤ Zespołu Pedagogiki Szkolnej – prof. Maria Dudzikowa wraz z dr Renatą Wawrzyniak-Beszterdą wsparta przez dziekana Wydziału Studiów Edukacyjnych UAM w Poznaniu (prof. Z. Melosik);

➤ Zespołu Pedagogiki Społecznej – prof. Tadeusz Pilch;

➤ Zespołu Historii Wychowania – prof. Wiesław Jamrozek (wsparcie Wydziału Pedagogicznego Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie);

➤ Zespołu Pedagogiki Resocjalizacyjnej – z wsparciem Pedagogium – Wyższej Szkoły Nauk Społecznych w Warszawie wraz z rektorem prof. Markiem Konopczyńskim)

➤ Zespołu Pedagogiki Specjalnej – prof. dr hab. Iwona Chrzanowska (wsparcie Wydziału I Nauk Humanistycznych i Społecznych PAN).

Powyższe zespoły, niezależnie od zakresu własnych i wielokierunkowych działań, przygotowały własne raporty o stanie rozwoju dyscyplin nauk pedagogicznych z uwzględnieniem 25 lat przemian ustrojowych w państwie, szkolnictwie wyższym i oświacie. W sprawozdaniach każdego z tych zespołów są opublikowane szersze dane na ten temat.

OSIĄGNIĘCIA I SUKCESY

Największym sukcesem KNP PAN było uzyskanie w 2014 r. w ramach przeprowadzonej po raz pierwszy w PAN oceny parametrycznej wszystkich komitetów naukowych za lata 2012–2013 – II miejsca wśród 24 komitetów naukowych Wydziału I Nauk Humanistycznych i Społecznych PAN oraz VI miejsce wśród 95 komitetów naukowych PAN⁶. To świadczy o tym, że trzyletnia aktywność skutkowałą znacznie wyższymi ocenami ekspertów i władz PAN w porównaniu z tymi jednostkami, które mają znacznie lepsze zaplecze naukowo-badawcze i finansowe w PAN.

⁶ Ocenę przeprowadził zespół oceniający Rady Kuratorów Wydziału I (w składzie: prof. prof. S. Gajda, J. Kurczewska i R. Nycz). Podstawę oceny stanowił *Arkusze oceny komitetu* przedstawiony przez zespół przy Prezydium PAN. W nieco zmodyfikowanej postaci został on rozesłany do 24 komitetów naszego Wydziału jako *Arkusze działalności Komitetu...* Po otrzymaniu odpowiedzi zespół oceniający dokonał ich analizy i oceny punktowej.

Tabela 4. Ocena parametryczna działalności komitetów Wydziału I PAN

Lp.	Komitet naukowy	1. Struktura organizacyjna				2. Działalność wydawnicza				3. Ekspertyzy				4. Konferencje										5. Różne typy działalności										S ₁₋₄	S ₅	Razem
		1	2	3	4	1A	1B	1B	2	1	2	1	2	1	2	1	2	3	1	2	3	4	5	6	7											
1	K. Historii Nauki i Techniki PAN	2	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	0	8	8	8	8	5	6	10	51	61								
2	K. Językoznawstwa PAN	2	1	0	2	0	2	0	2	0	1	2	0	4	6	0	8	8	8	8	9	7	5	9	20	54	74									
3	K. Nauk Demograficznych PAN	2	0	0	2	0	2	0	2	0	1	2	1	2	4	3	10	8	8	7	7	7	7	6	19	53	72									
4	K. Nauk Ekonomicznych PAN	1	1	0	1	3	0	0	2	0	2	0	0	3	0	3	8	3	0	3	8	3	0	5	11	22	33									
5	K. Nauk Ekonomicznych PAN	1	0,5	0	2	0	0	3	3	2	0	2	3	5	8	6	6	3	6	6	9	21,5	44	65,5	44	65,5	44									
6	K. Nauk Filozoficznych PAN	2	0,5	1	2	0	0	3	0	0	3	0	0	2	5	3	9	9	8	6	6	4	7	18,5	49	67,5	44									
7	K. Nauk Historycznych PAN	2	1	0	2	0	3	3	3	2	0	0	3	3	6	6	9	8	6	10	9	22	54	76	62	62										
8	K. Nauk o Finansach PAN	2	0	0	2	0	2	0	0	0	0	0	3	3	7	9	8	8	5	7	6	12	50	62	62	62										
9	K. Nauk o Kulturze PAN	1	1	0	2	0	2	0	2	0	0	0	2	1	0	5	7	7	5	6	6	7	9	43	52	52										
10	K. Nauk o Kulturze Antycznej PAN	2	1	1	2	0	0	3	0	2	0	0	0	0	6	6	6	8	8	3	8	11	45	56	56	56										
11	K. Nauk o Literaturze PAN	2	1	1	2	0	0	0	8	2	1	6	3	1	9	10	8	9	9	6	10	27	61	88	88	88										
12	K. Nauk o Pracy i Polityce Społecznej PAN	2	0,5	0	1	0	2	0	3	2	2	2	8	0	7	6	6	6	6	8	5	22,5	44	66,5	44	66,5										
13	K. Nauk Orientalistycznych PAN	0	0,5	0	2	0	2	0	2	0	0	0	3	3	3	6	6	3	3	7	9	12,5	37	49,5	37	49,5										
14	K. Nauk Organizacji i Zarządzania PAN	1	1	1	2	0	2	0	3	0	0	3	3	0	8	9	10	6	6	7	16	46	62	62	62											
15	K. Nauk o Sztuce PAN	0	1	0	2	0	0	3	0	2	0	0	2	0	5	5	7	5	5	9	10	41	51	51	51	51										
16	K. Nauk Pedagogicznych PAN	2	1	0	2	0	7	3	0	2	2	2	5	3	8	6	8	8	8	8	7	29	53	82	82	82										
17	K. Nauk Politycznych PAN	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	2	1	0	8	7	7	6	6	3	5	6	42	48	48	48										
18	K. Nauk Pra- i Protohistorycznych PAN	2	0,5	0	1	0	0	3	3	2	1	0	7	3	6	6	3	3	3	5	22,5	29	51,5	51,5	51,5											
19	K. Nauk Prawnych PAN	1	1	1	2	0	3	0	3	2	0	4	0	10	6	8	6	7	5	7	19	49	68	68	68											
20	K. Nauk Teologicznych PAN	0	0	0	2	0	0	0	2	1	0	3	0	3	3	3	3	3	3	9	8	24	32	32	32											
21	K. Psychologii PAN	1	1	1	2	0	2	3	0	2	2	0	5	0	10	8	8	6	8	9	19	55	74	74	74											
22	K. Słownoznawstwa PAN	1	0,5	0	2	0	2	4	2	2	2	3	0	6	3	3	6	6	4	9	20	37	57	57	57											
23	K. Socjologii PAN	2	1	1	2	0	2	3	1	2	0	4	3	6	3	6	3	6	3	6	8	21	38	59	59	59										
24	K. Statystyki i Ekonomometrii PAN	1	1	0	1	0	2	0	0	0	0	3	3	0	7	9	0	7	6	11	29	40	40	40	40											

Źródło: Ocena działalności komitetów naukowych Wydziału I PAN w latach 2012–2013. Skrót raportu z dn. 27 maja 2014 r.

Do powyższego sukcesu przyczyniły się niewątpliwie następujące działania, które wyróżniają aktywność członków KLNP PAN na tle innych komitetów naukowych:

1. Wspieranie rozwoju młodych kadr naukowych w kilku zorganizowanych formach:

a) Konsekwentne kontynuowanie Letnich Szkół Młodych Pedagogów KNP PAN, o których interdyscyplinarny charakter, koncentrację na wiodącej problematyce naukowej oraz znakomity dobór kadr wykładowców na rzecz podnoszenia kwalifikacji naukowych młodych badaczy z wszystkich typów uczelni w kraju od lat troszczy się przewodnicząca – prof. dr hab. Maria Dudzikowa;

Tabela 5. Zestawienie kontynuowanych edycji Letnich Szkół Młodych Pedagogów KNP

Edycja LSMP i współorganizator	Miejsce i termin	Temat wiodący interdyscyplinarnych debat:
XXVI Letnia Szkoła Młodych Pedagogów (Wydział Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku)	Supraśl 17–22.09.2012	<i>Światy życia codziennego uczestników interakcji wychowawczych. Eksploracje, analizy, interpretacje</i>
XXVII Letnia Szkoła Młodych Pedagogów (Dolnośląska Szkoła Wyższa we Wrocławiu)	Wojanów, 23.09.2013–28.09.2013	„Prywatne” vs „Publiczne”?
XXVIII Letnia Szkoła Młodych Pedagogów (Instytut Pedagogiki na Wydziale Nauk Społecznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w Lublinie)	Sandomierz 15–19.09.2014	„Opowiem Wam o swojej pasji: słowem, obrazem, dźwiękiem”
XXIX Letnia Szkoła Młodych Pedagogów (Wydział Nauk Pedagogicznych Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie)	Pułtusk 14.09–19.09.2015	<i>O poszukiwaniu, poznawaniu i tworzeniu samego siebie. Perspektywa teoretyczna i empiryczna</i>

b) Zadaniowy Zespół Samokształceniowy Doktorów działający przy KNP PAN pod kierunkiem prof. Marii Dudzikowej i dr hab. Ewy Bochno, który stanowi platformę naukową opartą na zaangażowaniu i zaufaniu, wspierającą i symulującą rozwój doktorów pedagogiki poprzez wymianę doświadczeń, uczenie się wspólne i wspólnie z innymi w szeroko rozumianym dyskursie intelektualnym; sprzyja otwieraniu się na środowisko akademickie i integracji wspólnoty doktorów pedagogiki oraz wspieraniu i propagowaniu działalności naukowej, badawczej, dydaktycznej poprzez organizowanie spotkań dyskusyjnych, seminariów, warsztatów, konferencji zarówno wewnętrznych, jak i otwartych zgodnych z przyjętym planem pracy Zespołu;

c) Uruchomienie przez władze KNP PAN na platformie Uniwersytetu Zielonogórskiego serwisu informacyjnego o działaniach Komitetu oraz stworzenie możliwości doktorom nauk kojarzenia ich kompetencji z planowanymi przez profesorów do otwarcia przewodami doktorskimi, by młodzi naukowcy podjęli się roli promotora pomocniczego.

2. Wyjątkowa aktywność wydawnicza:

a) Uruchomienie i bezkosztowe wydawanie dwóch serii wydawniczych:
 1) „Pałace problemy edukacji i pedagogiki” pod red. Marii Dudzikowej i Henry-

ki Kwiatkowskiej⁷ oraz 2) seria podręczników akademickich i monografii naukowych pod red. Bogusława Śliwerskiego⁸. Szczególne wyrazy wdzięczności za przejęcie wszystkich kosztów związanych z tymi wydawnictwami należą się Oficynie Wydawniczej „Impuls” w Krakowie (dyr. Wojciech Śliwerski);

b) Powołanie do życia nowego czasopisma naukowego „Parezja”, które wydawane jest przez najmłodszych naukowców w kraju, a integruje młodych badaczy zajmujących się rozpoznawaniem, diagnozą, opisem i rozwiązywaniem podstawowych problemów najszerzej pojętej edukacji, wychowania, kształcenia, socjalizacji i wspomaganie rozwoju człowieka (we wszystkich okresach jego życia) oraz ich relacji ze sferą publiczną (polityką, ekonomią itp.); kontynuowanie przez sekretarzy Letnich Szkół Młodych Pedagogów wydawania „Forum Młodych Pedagogów” jako zbiorowej monografii z najlepszymi tekstami doktorantów i doktorów⁹.

c) Poszerzenia zbioru czasopism naukowych, które uzyskały patronat naukowy KNP PAN, a mianowicie: *Biuletyn Historii Wychowania*, *Chowanna*,

⁷ *Sprawcy i/lub ofiary działań pozornych w edukacji szkolnej*, red. M. Dudzikowa, K. Knasiecka-Falbińska, Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls” 2013; *Fabryki dyplomów czy universitas?* red. M. Czerepaniak-Walczak, Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls” 2013; *Człowiek z niepełnosprawnością w rezerwacie przestrzeni publicznej*, red. Z. Gajdzica, Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls” 2013; *Patriotyzm i nacjonalizm. Ku jakiej tożsamości kulturowej?* red. J. Nikitorowicz, Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls” 2013; *(Anty-) edukacja wczesnoszkolna*, red. D. Klus-Stańska, Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls” 2014.

⁸ Cz. Kupisiewicz, *Z dziejów teorii i praktyki wychowania. Podręcznik akademicki*, Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls” 2012; tenże, *Dydaktyka. Podręcznik akademicki*, Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls” 2012; B. Śliwerski, *Pedagogika ogólna. Podstawowe prawidłowości*, Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls” 2012; J. Szempruch, *Pedeutologia. Studium teoretyczno-empiryczne*, Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls” 2013; E. Wysocka, *Diagnostyka pedagogiczna. Nowe obszary i rozwiązania*, Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls” 2013; B. Siemieniecki, *Pedagogika kognitywistyczna. Studium teoretyczne*, Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls” 2013; M.J. Szymański, *Socjologia edukacji. Zarys problematyki*, Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls” 2013; R. Nowakowska-Siuta, *Pedagogika porównawcza. Problemy, stan badań i perspektywy rozwoju*, Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls” 2014; M. Konopczyński, *Pedagogika resocjalizacyjna. W stronę działań kreujących*, Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls” 2014; M. Cichosz, *Pedagogika społeczna. Zarys problematyki*, Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls” 2014; A. Murzyn, *Współczesna filozofia edukacji. Kluczowe kwestie*, Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls” 2014; I. Chrzanowska, *Pedagogika specjalna. Od tradycji do współczesności*, Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls” 2015; B. Śliwerski, *Edukacja (w)polityce. Polityka (w) edukacji*, Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls” 2015.

⁹ *Dążenie do mistrzostwa. Z doświadczeń warsztatu naukowego dużych, średnich i małych badaczy*, Zeszyty Naukowe Forum Młodych Pedagogów – Zeszyt 16, red. B. Dąbrowski, Lublin: Wydawnictwo UMCS 2012; *Światy życia codziennego uczestników interakcji wychowawczych*, Zeszyty Naukowe Forum Młodych Pedagogów – Zeszyt 17, red. A. Korzeniecka-Bondar, B. Tołwińska, U. Wróblewska, Białystok: Stowarzyszenie Trans Humana 2012; *Między sferą prywatną a publiczną*, Zeszyty Naukowe Forum Młodych Pedagogów – Zeszyt 18, red. M. Czubak-Koch, P. Mikiewicz, Wrocław: DSW 2014; *Opowiem wam o swojej pasji: słowem, obrazem, dźwiękiem...*, Zeszyty Naukowe Forum Młodych Pedagogów – Zeszyt 19, red. D. Bis, K. Braun, ks. M. Jeziorański, Lublin: Instytut Pedagogiki KUL JPPII, Wydawnictwo Academicum 2015.

Paedagogia Christiana, Pedagogika Społeczna, Przegląd Pedagogiczny, Resocjalizacja Polska, Studia z Teorii Wychowania oraz wydanie monotematycznego czasopisma *Przegląd Badań Pedagogicznych* poświęconego błędom metodologicznym w badaniach pedagogicznych jako pokłosia konferencji – KNP PAN w Toruniu w czerwcu 2012 r.

3. Działalność ekspercka (ekspertyzy niepublikowane)

3.1. Ekspertyzy z własnej inicjatywy:

3.1.1. Dla MNiSW oraz Centralnej Komisji Do Spraw Stopni i Tytułów – ekspertyza dotycząca „turystyki habilitacyjnej” Polaków na Słowację (prof. prof. B. Kromolicka, B. Śliwerski, M. Konopczyński);

3.2. Ekspertyzy zlecane z zewnątrz:

– **dla MEN**: opiniowanie projektów nowelizacji Ustawy o systemie oświaty 2013–2015 – prof. dr hab. Dorota Klus-Stańska; dr hab. Józefa Bałachowicz; prof. dr hab. Bogusław Śliwerski; opinia w sprawie zmiany modelu kształcenia nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej – prof. D. Klus-Stańska, J. Bałachowicz, M. Konopczyński; opinia programu „Równościowe Przedszkole” – Zespół Edukacji Elementarnej KNP; poparcie przez prezydium KNP PAN Deklaracji Obywatelskiej (3 października 2014 r.) skierowanej do MEN; opinia projektu nowelizacji Prawo łowieckie – poparcie postulatu Komitetu Psychologii PAN o wprowadzenie zakazu udziału dzieci w polowaniach (2015);

– **dla MNiSW**: ocena ekspercka czasopism naukowych listy B (prof. H. Kwiatkowska, B. Śliwerski, M. Konopczyński, Z. Melosik, M. Czerepaniak-Walczak, B. Kromolicka); Uwagi do Projektu założeń do Ustawy o zmianie ustawy o zasadach finansowania nauki oraz niektórych innych ustaw (opublikowanego 28 listopada 2012 r.) – prof. M. Czerepaniak-Walczak; Opinia dla MNiSW w sprawie zmian związanych z ujednoczeniem przepisów resortowych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego określających wymagania w zakresie standardów kształcenia przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela z dnia 17 stycznia 2012 r. oraz Ministerstwa Edukacji Narodowej w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli z dnia 12 marca 2009 r.; ekspertyza dla MNiSW (sierpień 2014) do planu wdrożenia otwartego dostępu do treści naukowych w Polsce” przygotowane przez wiceprzewodniczącą KNP PAN, przewodniczącą Sekcji polityki szkolnictwa wyższego prof. dr hab. Marię Czerepaniak-Walczak; opinia Prezydium KNP PAN w sprawie postulatów Komitetu Kryzysowego Humanistyki Polskiej a związanych z koniecznością zmiany obowiązujących zasad finansowania jednostek naukowych (2015); uwagi do projektu rozporządzenia w sprawie szczegółowych kryteriów i trybu oceny wniosków w sprawie przyznawania nagród za wybitne osiągnięcia naukowe lub naukowo-techniczne (2015);

– **dla Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego** opinia KNP dotycząca Komunikatu Komisji Parlamentu Europejskiego w sprawie strategii jednolitego rynku cyfrowego dla Europy (2015);

– **dla Władz Wydziału I PAN** opinia KNP PAN popierająca stanowisko tego wydziału w sprawie sytuacji nauk humanistycznych i społecznych

w polsce (lipiec 2014); opinia w sprawie utworzenia dyscypliny naukowej logopedia oraz uporządkowania form kształcenia logopedów w polsce (2015).

4. Objęcie patronatem naukowym kilkudziesięciu międzynarodowych i ogólnokrajowych konferencji pedagogicznych z aktywnym udziałem w nich członków KNP PAN. Współorganizowanie zjazdów pedagogicznych, ogólnopństwowych cykli konferencji np. z okazji Roku Janusza Korczaka, jubileuszy profesorów PAN czy organizowanie wielkich zjazdów subdyscyplin pedagogicznych, np. V Zjazd Pedagogów Społecznych w 2013 r. (prof. T. Pilch); patronat nad corocznie organizowanym Ogólnopolskim Sprawdzianem Czytania ze Zrozumieniem pod hasłem: „*Rozumiem to, co czytam. Czytam to, co rozumiem*”. Udział KNP PAN w jubileuszach Wydziałów: Studiów Edukacyjnych UAM w Poznaniu (20 lecie, listopad 2013), 40-lecie Wydziału Pedagogiki i Psychologii UMCS w Lublinie (listopad 2013), 20-lecia Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Szczecińskiego (2015).

5. Merytorycznie kluczowa obecność członków KNP PAN w debatach publicznych w ogólnopolskich mediach (TV, prasa, radio), gdzie prezentowali własne lub środowiskowe ekspertyzy, opinie na temat bieżącej polityki oświatowej, szkolnictwa wyższego i nauki czy analizy dotyczące polityki socjalnej państwa. Najbardziej aktywni byli profesorowie: M. Czerepaniak-Walczak, K. Denek, M. Dudzikowa, J. Gęsicki, E. Gruszczyk-Kolczyńska, D. Klus-Stańska, M. Konopczyński, B. Kromolicka, S.M. Kwiatkowski, T. Pilch i B. Śliwerski. Stałe felietony przewodniczącego KNP PAN w miesięcznikach: „Bliżej Przedszkola”, „Dyrektor Przedszkola” oraz w kwartalniku „Nowe Horyzonty Edukacji” czy cykl artykułów prof. Edyty Gruszczyk-Kolczyńskiej na łamach „Bliżej Przedszkola”, upowszechniały najnowszą myśl pedagogiczną w środowiskach edukacji wczesnoszkolnej.

6. Współdziałanie z komitetami naukowymi PAN – Prognoz Polska 2000 Plus; Psychologii; Filozofii i Socjologii. Udział członków KNP PAN w powołanym przy I Wydziale PAN Komitecie Rozwoju Edukacji Narodowej (profesorowie Z. Kwieciński – przewodniczący, B. Śliwerski – członek, M.S, Kwiatkowski – członek prezydium, Z. Melosik – członek prezydium).

7. Członkostwo profesorów z KNP PAN w ogólnokrajowych organach:

– przewodniczący Sekcji I Nauk Humanistycznych i Społecznych PAN – prof. B. Śliwerski;

– członkostwo w Sekcji I Nauk Humanistycznych i Społecznych CK ds. Stopni i Tytułów – trzech członków PAN: A. Radziejewicz-Winnicki, B. Śliwerski i W. Theiss.

– wiceprzewodniczący KNP PAN prof. Stefan M. Kwiatkowski przewodniczy Kapitulę Ogólnopolskiego Konkursu pod patronatem „Głosu Nauczycielskiego”, MEN i KNP PAN – „Nauczyciel Roku”, zaś prof. B. Śliwerski jest członkiem Kapituły Nagrody Łódzkiego Towarzystwa Naukowego im. Ireny Lepalczyk za najlepszą publikację z pedagogiki społecznej.

– Aktywny udział w Zespole I Wydziału PAN do oceny eksperckiej czasopism naukowych (2013). Przewodnicząca naszej komisji ds. czasopism i wy-

dawnictw prof. Henryka Kwiatkowska aktywnie współtworzyła kryteria oceny jakościowej czasopism naukowych w humanistyce i naukach społecznych. Po raz pierwszy uzyskaliśmy dzięki temu prawo do dokonania oceny peer review pedagogicznych periodyków, które mają punkty MNiSW.

8. Nominacje do Nagród PAN i uzyskiwanie przez członków PAN wysokich wyróżnień akademickich (doktoraty honoris causa – prof. Z. Kwieciński – UŚI i prof. B. Śliwerski – UMCS).

Nagrodę Wydziału I PAN im. Władysława Spasowskiego otrzymali:

- a) w 2013 r. dr hab. Agnieszka Gromkowska-Melosik za monografię pt. „Edukacja i (nie)równości społeczne kobiet. Studium dynamiki dostępu”,
- b) w 2015 r. zespół naukowo-badawczy pod kierunkiem prof. Marii Dudzikowej za trylogię badań longitudinalnych:

Doświadczenia szkolne pierwszego rocznika reformy edukacji. Studium teoretyczno-empiryczne, red. M. Dudzikowa, R. Wawrzyniak-Beszterda, tom 1, Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls” 2010; *Kapitał społeczny w szkołach różnego szczebla. Diagnoza i uwarunkowania, Maturzyści 2005*, red. M. Dudzikowa, S. Jaskulska, R. Wawrzyniak-Beszterda, E. Bochno, I. Bochno, K. Knasiecka-Falbierska, M. Marciniak, tom 2, Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls” 2011; *Oblicza kapitału społecznego w uniwersytecie. Studenci o swoim studiowaniu*, red. M. Dudzikowa, S. Jaskulska, R. Wawrzyniak-Beszterda, E. Bochno, I. Bochno, K. Knasiecka-Falbierska, M. Marciniak, tom 4, Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls” 2013.

9. Bilateralna współpraca zagraniczna KNP PAN z Ukraińskim Komitetem Nauk Pedagogicznych. Organizowanie co 2 lata Polsko-Ukraińskiego Forum Pedagogów (Kraków 24–25 września 2013; Kijów – 17–19.09.2015) – szczególnie wkład członków KNP PAN i władz APS w Warszawie (prof. S.M. Kwiatkowski).

PORAŹKI – NIEPOWODZENIA

Kandydaci w wyborach uzupełniających do PAN na członka – korespondenta nie zostali przyjęci do składu PAN (prof. B. Śliwerski, S.M. Kwiatkowski). Nasz Komitet nie ma żadnych szans jako mniejszościowe środowisko w Wydziale I Nauk Humanistycznych i Społecznych PAN na uzyskanie poparcia wystarczającego liczbowo do uzyskania akceptacji ze strony członków PAN innych dyscyplin naukowych dla jego kandydatów. Taka sytuacja jest niesprawiedliwa dla całego środowiska naukowego pedagogów. Po raz drugi w wyborach do PAN nie został wybrany jego przewodniczący mimo trzech nominacji rad wydziałów uniwersytetów w Poznaniu, Bydgoszczy i APS w Warszawie, a także pomimo ponownego poparcia KNP PAN oraz 4 członków rzeczywistych PAN. W tej kwestii składał swoją pisemną opinię prof. dr hab. Czesław Kupisiewicz czł. rzecz. PAN.

Nieodpowiedzialna ingerencja wiceprezes PAN Mirosławy Marody w 2013 r. w działanie zespołu ds. polityki oświatowej Komitetu Nauk Pedagogicznych, którego profesorowie-eksperti przygotowali zgodnie z obowiązującą procedurą opi-

nię aktów prawnych dla MEN. Niczym nieuzasadnione szantażowanie opinią rady prawnego przewodniczącego KNP PAN i członków KNP PAN przez wiceprezes PAN obniżało autorytet władz PAN. Komitet wystosował stosowne uchwały w tej sprawie do władz PAN. Zdumiewający jest w tym przypadku brak na nie odpowiedzi b. prezesa PAN prof. Michała Kleibera. Być może ma to związek z tym, że KNP PAN od 8 lat dokumentuje patologiczną ścieżkę „turystyki habilitacyjnej” polskich naukowców na Słowację, która okazała się możliwa w wyniku podpisania przez M. Kleibera ww. bilateralnej umowy polsko-słowackiej w sprawie wzajemnego uznawania stopni i tytułów naukowych w obu krajach, mimo że ich uzyskiwanie w naszych państwach jest nieporównywalne. Być może konsekwentna obrona przeze mnie od początku kadencji koniecznego utrzymania działalności członków KNP PAN w ramach także prowadzonych przez nich zespołów problemowych jako rzekomo niezgodna z prawem regulującym działalność PAN przyczyniła się do powyższego stanu rzeczy? Nie znamy odpowiedzi na te kwestie, bowiem władze PAN nie wyjaśniają powodów tak wyraźnego degradowania kandydatów KNP PAN do członkostwa w PAN.

Komitet Nauk Pedagogicznych uzyskuje bardzo niskie wsparcie finansowe na wydawanie jedynego a dotowanego ze środków Komisji ds. Działalności Upowszechniającej Naukę periodyku, jakim jest „Rocznik Pedagogiczny”. Dotacje PAN na zadania w ramach działalności naukowej KNP PAN były następującej wysokości:

Tabela 6. Wykaz poziomu dotacji na działalność naukową KNP PAN ze środków Komisji ds. DUN

Rodzaj zadania	Wysokość dotacji
Letnia Szkoła Młodych Pedagogów	Supraśl 2012: DUN – 40.000, – PLN (całkowity koszt 115.299, – PLN) Wojanów – 2013: DUN 38.600, – PLN (realny koszt 110.117, – PLN) Sandomierz: 2014: DUN: 30.000, – PLN (realne koszty 108.919, – PLN) Pułtusk 2015: DUN: 30.000, – PLN (realne koszty 109.133, – PLN)
„Rocznik Pedagogiczny” Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy w Radomiu	5.000, – PLN (realny koszt wydania w zależności od objętości Rocznika mieścił się w granicach 8.000, – PLN a 10.234, – PLN)

Warto zwrócić uwagę na to, że środki z działalności na upowszechnianie nauki, jakie otrzymywał Komitet Nauk Pedagogicznych PAN były z każdym rokiem niższe, mimo wzrastającej aktywności naukowej w tym zakresie.

ZAKOŃCZENIE

Zamykam kadencję Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN w okresie 2011–2015 z poczuciem bardzo dobrze spełnionego obowiązku – zarówno wobec naszych wyborców, samodzielnych pracowników nauki, którzy głosowali na skład tego gremium, powierzając mu swoje nadzieje i oczekiwania w zakresie powinności statutowych i regulaminowych PAN, jak i wobec szeroko pojmowanego środowiska akademickiego i oświatowo-kulturalnego w naszym kraju. Wyrażam w tym miejscu wdzięczność wszystkim tym członkom KNP PAN, którzy:

- uczestniczyli na miarę swoich możliwości i obowiązków w posiedzeniach Komitetu,
- reprezentowali go nie tylko we własnym środowisku uczelnianym, ale także w kraju i poza granicami;
- partycypowali we współorganizacji i współtworzeniu programów patronackich konferencji, Letnich Szkół Młodych Pedagogów,
- przygotowywali opinie, ekspertyzy i konsultowali stanowiska różnych podmiotów zwracających się o pomoc do naszego Komitetu;
- uczestniczyli w debatach publicznych na temat pedagogiki jako nauki i praktyki;
- upowszechniali wyniki własnych badań w ramach specjalnych serii wydawniczych czy w będących pod patronatem KNP czasopismach naukowych.

Mam świadomość, że nie każdy mógł lub chciał angażować się w prace Komitetu, toteż szkoda, że nie informował o tym publicznie na naszym portalu, by dać szansę innym pedagogom na ubieganie się o członkostwo w KNP PAN. Jestem przekonany, że cztery lata intensywnej działalności naszego Komitetu potwierdziły jakże kluczową rolę i miejsce pedagogiki w naszym społeczeństwie, w polityce zmieniających się w rządzie ministrów oraz w dyskursie publicznym. Odzyskaliśmy i wzmocniliśmy należne nam miejsce w wydawaniu różnego rodzaju ekspertyz naukowych, które unikając poprawności politycznej, mogły być wykorzystywane przez różne podmioty, instytucje czy środowiska do polepszenia procesów edukacyjnych czy naukowo-badawczych. Dziękuję wiceprzewodniczącym i członkom Prezydium KNP PAN za solidarne wsparcie, wysiłek i zaangażowanie na rzecz polskiej nauki i oświaty w najbliższym nam zakresie profesjonalnych i akademickich zadań w dyscyplinie pedagogika. Szczególnie jestem wdzięczny za potwierdzenie wartości także mojego przewodnictwa Komitetowi w trudnych okresach sporów o jego autonomię wewnątrz PAN, jak i w relacjach z władzami różnych organów i instytucji. W „Roczniku Pedagogicznym” zostały opublikowane kluczowe dla wielu procesów i wydarzeń nie tylko rozprawy naukowe członków Komitetu, ale także dokumenty wyznaczające kierunki i moc sprawczą jego działania. Przed Komitetem Nauk Pedagogicznych PAN stają nowe wyzwania, bowiem po wyborach do Sejmu i Senatu oraz po utworzeniu rządu przez zwycięską partię *Prawo i Sprawiedliwość* zapotrzebowanie na ekspertyzy i opinie naukowców

zapewne będzie zdecydowanie większe. Czy po stronie rządzących? Czy jednak opozycji? Chciałbym, żeby było ono po stronie polskiego społeczeństwa, edukacji, szkolnictwa wyższego i nauki, bez wnikania ich w gry polityczno-partyjnych interesów.